КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ШОАТТА, 1 ИЮНЬ
№ 66 (4546).
Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Cвет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІай обкоман, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхечу Советан а Министрийн Советан а орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕКЗ

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. Ленин вань 100 шу дизара накъадолхаш

ТЕХНОЛОГИЙ ТОЛАМАШ

Лакхача къахьегама толамица чекхбаьлакхар питилетка кхоалагІча шера хьалхаре кхи бутт В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкадьтта чекхдоахача дуккхача цехий коллективаша. Царна юкъе цахаддаш уьх шера хьалха латташ хьайегІа И. И. Вазиркин керте латта № 5 йолча цеха коллектив. 23-ча мае декэ уьх беттача цо арахийцай хьарош тонаш мехкадьтта сийрда продукци бедали. Иштта деза ньахьаш а тІо заводе Нурани Владимир Захаровича кулгалдечу ӀинъанагІча цеха коллектив а. Мехкадьтта сийрда продукци арахецаре кха бетта план 26 мае кхоачашъьйй цо, хІьата бедал арахецаре план 27-ча мае кхоачашъьйй. Уж къахьегама толамаш кхы а лакхдаш бахх бу цаьпий технологаша хІинц.

И. ФОМЕНКО,
тха штате йоцца корр.

ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯЬЙ

Хьалхар айданне къахьег уьх шера Грозненски химически комбината болхлоша. Пхе бетта план ханал дукха хьалха кхоачашйир цар, хІьата май бетта план, ханал 3 ди хьалха кхоачашъьйй. Юкъадоача дешашка планал совгІа арахийца продукци итташ эзарий сомий мах болх я. Уж толамаш декхача социалистически къийсам хьалхе латтош а Романов Анатолийн Садиков Сергейн керте латташ цехий коллективаш. Царна а хьалха кхоачашъьйй май бетта план.

И. КОСТЫРИНА,
Грозненски химически комбината инженер - экономист.

ХАННАХЬА КИЙЧЛЕ ЯЛАТ ЧУЭЦА

Доккхий а бехктохкаме а декхараш да питилетка кхоалагІча шера республика ялат леладераштЪ хьалхашка латтараш. Цар доаш денъад деррига чухахьаш дола ялат 500 эзар тоннага дІахтоачаде, пачхахьалкхенга 150 эзар тоннаш вІеаагІа доаташ ялат доха. Ӏилманей толамагІа йолча опытаи карагІдаьнна кердадерашпромываод стеаца юкъекхахьара, хий лекхача лаьттаех, юртбоахама техникаш пайда дикагІа эцара, минеральни органически удобренеш лакха хьувкъаш телача сортех дола фуи шерра юкъеихахьара лаьрда тІа ялата культурай хьувкъаш республике юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 21 центнерага кхоачаш лакхбе.

Уж декхараш дикаа кхоачашдара тІагІортта къахьега деза. Из дика хкета а доаш республика ялат леладераша шерра социалистически яхь йоаржаьй питилетка кхоалагІча шера лакха хьувкъаш чуэцара. Механизатораш чуййтка гІулакх деш ба хІанз дІайяйнача культурашта. Дика кхачаш доагІа Нохч-ГІалгІайчен кхашкара из бола ялат. ХІанз хьалхашка латтача керттерча декхарех ца да ялат чуэцара ханнахьа кийчо яр. Из Ӏалаьвато бехктохкаме гІулакх да. Республика дуккхача колхозашкаи совхозашкаи хІанзале кийчо яь боалаш латт цу балха. Эттара керттерадар да ялат чуэца техника дика ремонт а яь хІанзэхьа кийчъяр. Цхьадолча боахамашка хІанзэхьа кийчъяьй ялат чуэца еррига техника, бакъда цхьайолча колхозашкаи совхозашкаи цу гІулакха дертІа йоакхо яц. ТІехьатитт цар из болх. Из вІалла ла мегаргдац. ДІайийнача культурашта гІулакх дарна, доакъар кийчдарца цхьана вІашт тІехьдаьнна деза ялат чуэца техника кийчъяр а. Махулла сухалбе беза цу гІулакха. Республике еррига йолаш йолча 1102 комбайнах 600 хІеваига совгІа мара кийча яц хІанз а. Уж балхаш геттара ца вІашттІехьдаьхад Грозненски, Наьсаре, Гудермесски, Надтеречни, Урус-Мартана районий боахамашка, иштта кхычахьа. Шенхаштта тешбе беза из болх массе метте.

Цхьадолча боахамашка ялат чуэца техника кийчъяра вІашттІехьожамаш лоаттаду. Цо невъхостах цу кхоачамбоадараш гучадаха. Дукха ха йоашаш Надтеречни районера ялат леладераш хилар Наурски района механизатораш ялат чуэца иштта кийчбенна хьожаш. Хьыьшаша белгалдаьккхар, наурцаша хІанзе техника кийчъяь хилар, цхьабакъда, гучааьхар иштта цу балха юкъера кхоачамбоадараш а. Цхьаьцанахьа ремонт дика яьц, хьатташ, ялат чутосса помещенеш дертІа кийчъяьц. Наурцаша деш делар йоащача хана уж кхоачамбоадараш дІадаха.

Цу тайпарча вІашш хьажарах боккха пайда боалх.

Ялат чуэцача боккхача лоархІаме я транспорт. Цудухьа хІанзе а йоакхо е еза из кийчъяра. Дика тоье еза прицепаш, кузоваш.

Иштта лоархІаме да кхашкара стейша хьатташ [illegible] тодар, хьаттаншка эша техника Ӏалашъяр, дукъеш тоадар.

Дуккхача боахамий опыто хьахьекхад комбайнашца групповой хьасаре ялат чуэцар чІоагІа пайдане долга. Цудухьа шерра балха юкъеоза деза из гІулакх.

ХІанзэхьа йоакхо е еза хьаттайтка ялат дика вІашъяра, ла лоркъадара. Дальхенна тІехдика лера ялат дІахьа йоаш из. Цунах пайда хул пачхахьалкхенна а боахамашта шоаьтта а.

Ялат чуэца доладалалехьа хІара боахамо балха план етта еза. Из шерра беррингача ялат леладарашка юкъа еза, цар предложенеш юкъейовлае еза. Вай республике дукха ба йоккха опыт йола комбайнерий, эвсеьлевайт. Цар балха методаш хІанз шерра дІайовзийта а балха юкъеяхьа а еза. Билла пайда эца беза ялат чуэцача техникех. ХІара боахаме шин сменах болх бергболаш вІашттІехьдаьлла деза гІулакх.

Белгалдаккха деза ялат чуэццаме деррига хьхьдела кхашкара балхаш агротехнико дІадехха тайпара ле деьлга. Агрономаш декхарийла ба цу гІулакхага бІарг кхаба.

Геттара чІоагІа йоахо е езаш гІулакх да ялат лорадар. ХІара боахаме, бригале, хьаттаншка вІашттІехьдаьнна деза ялата цхьа бурьлаг боаргбоаца гІулакх.

Иштта лоархІаме да хІанзэхьа ялат дІайиду пункташ кийчъяр, цига ялат дІахьухьа машинаш сеца латтаргйоаца гІулакх вІашттІехьдаккхар.

МоллагІа гІулакх кахах тайпа да. Цудухьа партейни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я цаха юкъера политико - массови болх тоабе, механизаторашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржае, цар материальни моральни безам совбаккхара гІулакх вІашттІехьдаккха. Къаьстта теркам тІабахийта беза механизаторашта культурни гІулакх дара. Кхашкахьа бераьбе беза культпросветучрежденей болх. ДукхагІа вІашагІйохха еза агитбригадаш, автолавкаш. Дикаа кхоачашле деза ялат чуэцарий хьашташ.

Шеко яц, Нохч-ГІалгІайчен ялат леладерашa питилетка кхоалагІча шера шоаш тІаийца доккхий социалистически декхараш тоалаца кхоачашдергхидарах. ШерагІа йоаржае лаьхара хьувкъаш чуэцара тІехьара социалистически яхь!

ДИКА ХЬУВКЪАЕРГЬЯ КОАРТОЛАШ

БІарг белалу Наьсаре района «Экажевский» совхоза СурхотІарча отделене коартолеш дІайийна кхаш бІаргадайча. Гаьннара бІаргагу нийсарча мугІарех хьатІаьнпа, оасарах цІена йола коартолаш. Гуш да механизаторашца дика къахьийгалга.

85 гектар йолча ший участке минеральни органически удобренеш теха, макха баьккха, культиваци яь, макхашца лаьтта цамадаькка баьнаб Богатырев Умалат керте латтача механизированни звено членаш. Коартолашта гувкаш деш ба уж хІанз. ХІара гектара тІарайоанаж 87 центнер мара якъа да езача 150 центнер коартол чуэца доьш деннад хьалхле лелаеча механизатора звенос.

СУРТА ТІА: Богатырев Умалатн (аьттехьа) № 3 йолча тракторни бригада бригадир Курскиев Ахьмади.

И. Кобиашвили сурт.

«Грозпромстрой» треста СМУ-4 каменщикий бригада керте латт Хаджиев Шамсудин. Дика толамаш доахаш къахьег цув бригада. Цар шоай заман массаза 150 процент кхоачашъю.

Сурта тІа: бригадир Ш. Хаджиев.

В. Дунаева сурт.

ТХЬАМКА КХЕДУ

Йоашашка ухкача районашта боккха пайда луча культурех за тхьамка. Кхыча культурашта санна йоацаш ший тайпарча агротехнически приемашца дІае а хьалиххее а езаш из культура йолга дика кхетаду Ножай-Юрта района Нурадилов Хампаший цІерагІча колхоза парторганизаце. Цудухьа тхьамка леладерий бригадашта кулгаде баккагІа дика кхетам, моллагІа шоашта тІаийла гІулакх толамца кхоачашде кийча бола коммунисташ оттабаьб.

Дика кхетадора коммунисташа кел боккха лоархІам болаш да царна хьалхашка оттадаь декхараш.

Хоаш ма дий воча лорда тІа дика цІа латтаргдоашга. ХІаьта тхьамка дика хьалкхедара а из ошай дика рассада. Цу гІулакха оарцагІа баьлар тхьамка леладераш. Къаьстта дика къахьийгар №№ 4, 5 йолча бригадий болхлоша.

К. Байсулаева кулгалдеча бригадо хІанзалехьа тхьамка рассада дІаерІай кхаьаш 7 гектар. Йоалгача 12 гектара тІа. Цунна юкъе ваьнна Б. Байсуркаев а хухка цуа тІехьа массо. Цу тайпара дика толамаш дахар да бригадираш Байсулаеви Байсуркаеви дика организатораш, кулгале хоаш бола коммунисташ хилар.

Кхийтта боагІача малхана ший боах дІабалабийна мадх чубалаьцна кхай тІа го йини а Вашаев Беталгири. Дагь шу да цо из боккхача маьхха культура хьалкхею. Уьх шера хІара гектара тІара 11—12 центнер декъа тхьамка чуэца декхар тІаийцад Б. Вацаева.

Цу бригадашкарча къахьегамхоша тІаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдергхидарах шеко яц.

А. МУСАЕВ,
Ножай-Юртан районера Х. Нуралиевн цІерагІча колхоза [illegible] секретарь.

КЪАХЬЕГАМА НОВКЪА

Назранерча «Электроинструмент» яхача заводаца дийса да Чапанов Махьмада Ахьмада деррига къахьегама некъ.

1961-ча шера Веаре гІулакх даь а валлеа цІаекхьача совенакхьалхьеш латтача «Электроинструмент» яхача заводе балха веагІа. Алма-Атински политехнически техникуме яьхха Ахьмад воккхагІа а тоахаш городе Выборге металлистий тайп-тайпара гонзалаш Ӏомае болх заводера дукха балхваьй. Цигара цІавеначул тІехьагІа эттара лоархІамерча моттиге инструментальни цеха мастерелла хьежаьй из.

Хьал фор хьалкхаьча хана, оборудовани, технологи йоаша бола квалифицированни болхлой тоъеш. Цхьабакъда, Чапанова хьалхадаь тІехьа а теттаи цехе дика токарни инструментальни шин участок вІашагІйоал.

Дукха ха ялалехьа Ахьмадага еррига пех дІалу. Инструментальни цеха начальникалла хьожаву из. Цхьа барт бола коллектив вІашагІа а еала цеха инженерно-технически болхлошца цхьана Ахьмада бокхьоаца боала тайп-тайпарча гонзалех болхлой Ӏомабе лоархІ.

Бийса юкъе аххалаца чуболхашо заводерча цу цеха начальника цун мастераши. Мел хаттараш эзо жоп дала езаш. Массеха тайпара оагхалаш яр кийчъе езаш? Прессформаш, штампаш, дуккхача токарни, фрезерни шлифовальни станокашта эша приспособленеш яр цар эттара хьалхеи. Юашача ханеи кийчъе езараш. Цу декхарашца а дика лоархІайир Чапанова кулгалду коллектив.

Цул тІехьагІа сборочни цеха начальникалла, технически отдела воккхагІа волча инженера балхаш цу невкъостайца хьайла волча болхлоча. ХІанз Ахьмад завода технически отдела начальника заместитель ва.

Ялх шу да мара лиихадар А. Чапанова мастерaллара йоккхача предприяте технически отдела начальника заместителлагаь кхача. Къахьегам дукхабеаш, говза, дукха хьинар дола болхло ва из.

Ахьмад ва а яь дика вовзе дола белхло. Уж еакалаш ца йоахкаре вІашттІехьдергхарий цун хІанзарча промышленни предприяте массаза хувалуча оборудованена кулгала?

...ДІаький, шерра торонаш йолаш да вай замах советски ага къахьегама некъа. Производства лаьха да вола... да технически прогресса, керлача тІехьа ва. Махьмада Ахьмадах дІадоакккакхуоттдоаш цІийна дІайийнад производства юкъе керладар кхухьилга. Хьамча турбинаг хьалча 40 моттиг йолча прессформа конструкце автор ва из. Хьалха из за а йоаш укхаза болх беш 18 моттиг йола прессформа яр. Ахьмада еша предложени балха юкъеяхьаро шера 2 эзар сом пайда бу. Цул совгІа 5 эзар сом маьхера (каста балха юкъехьергйола) рационализаторски предложени кийчъеча а лоархІаме дакъа лаьцад цо.

Коммунист А. Чапанов ма болча нахах, «уж цхьан моттиге латтарех бац», оал. Из иштта лейга хьаьвеха цун гІулакхаша, вахаро. Ахьмад хІанз Северо-Западни политехнически институте пхелагІча курсе деш ва. Из массаза халагІча, дукхагІа ешилча хургхиларах тешал лу цунца цхьана болх беча цун невкъосташа а.

Б. ТИМУРЗИЕВ.
Назранерча ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводера механически цеха начальник.

ГІИШЛОШЪЕРИЙ ДЕКХАРАШ

Селхан, 31 мая, город Грознерча КПСС Нохч - ГІалгІай обкома политически просвещене ЦІагІа республиканск партийно - боахама актива собрани хилар. «1968-ча шера республике капитальни гІишлош хьалъяра план кхоачашъедга Ӏалашдара декхарех» доклад дир собране КПСС Нохч - ГІалгІай обкома шоалагІча секретара нов. О. А. Чахкиева.

Доклад йистельванчул тІехьагІа прениех къамаьлаш дир «ЧечИнгпромстрой» объединене начальника нов. Элердашвиле, КПСС Грозненски горкома секретара нов. Давыдова, КПСС Шаьла райкома хьалхарча секретара нов. Осмаева, № 2 йолча гІишлон материалий комбината хьакимхьара Кузина, Нохч - ГІалгІай АССР-а юртбоахама министра нов. Мамхина, «Грозхимнефтестрой» треста управляюще нов. Лиховоза, гІишлошъерий профсоюза обкома председателя нов. Магомадова, «Чечингсельстрой» треста управляюще нов. Липиеа, «Грозгазстрой» треста управляюще нов. Нужне.

Иштта къамаьлаш дир собране СССР-а промстроя министра заместителя нов. Панкова, СССР-а мехкадьтта чакхдоаккхачеи мехкадьттахимически промышленноста Министерства керттерча управлене начальника нов. Черныша, СССР-а мехкадьтта доаккхача промышленноста Министерства управлене начальника нов. Соколова.

Собрани йистейовлаш къамаьл дир КПСС обкома хьалхарча секретара нов. Апряткина.

Дийшача дешах лаьца соцам тІаийцар собране. Собранех йола отчет газета тІа араяргья.

ДОТТАГІЛЕН ВИЗИТАГІА

КПСС ЦК-ан Советски правительствой бехкарах 29 мае Москве кхаьчаб ГДР партийно-правительственни делегаце членаш: СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета Председатель Вилли Штоф, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь Эрих Хонеккер, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь Гюнтер Миттаг, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь Альберт Норден, СЕПГ ЦК член, ГДР кхьача мехкашца тІулакхий министр Отто Винцер, Делегацена керте латт салоІаш Советски Союзе хинна СЕПГ ЦК Хьалхара секретарь, ГДР Пачхьалкхен совета Председатель Вальтер Ульбрихт.

НОТ-ах БОАЛА ПАЙДА

Дика къарбег тІехьхьарча хана А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозавода коллективо. Укх шера цхьоалагІча квартале социалистически яхье лаьхача толамех еррига союзан шоалагІа ахчан преми хьожайир цунна. Дика лел укхаза гІулакхаш май бетта а. Маьхера мехкадьтта продуктaш арахецара пхе бетта хлан 25 ма кхоачашъьй заводa [illegible].

Доала къахьегама толамаш кхы а лакхагІа халийтара производства керттерча механна меттел гІоша болча цехашка а дикагІа вІашттІехьбакка беза къахьегам. Из хила [illegible] вІашагІаьелдай укхаза йоккха [illegible] йолча инженера В. Карпова кулгалду къахьегам Ӏилман ларда тІа вІаштІехьбаккхара лаьрхІа отдел. Отделе чувоагІача кхаь инженерон цхьан нормировщикех [illegible] хьалаш такка а техха рационализаторех дикагІа болча инженерно - технически болхлоечи творчески бригадаш вІашагІъехкар. Цу балха юкъе чувоагІача ша бІаь сага юкъе ва воккхагІа вола оператор в. Тюрин, слесарь в. Смирнов, цеха воккхагІвола инженер в. Вербицкий, цеха начальник в. Чибисов, дукха кхыбараш. Цу агаво уьх тІехьарча шин шера производственни участкашкареи технологически установкашкареи къахьегам вІашттІехьбаккхара дальъе дукха доккхий балхаш даь.

Ӏилман лорда тІа къахьегам вІашттІехьбаккхара хІанз кийчъьйй 16 план. Царех ийс 1967 шера кийчъьйй. Цу планашта чуйоагІа цар чакхъьхьа 157 йоккхий организационно - технически социальнокультурни мероприятеш. Дуккхьа царех 80 мероприяте балха юкъехьарах кургбоал пайда ши бІаь сом ба, хІьата кийчъьйча 16 планах 1.5-зза дуккагІа.

30 майга кхаьча къахьегам Ӏилман лорда тІа вІашттІехьбаккхара шин планах бола мероприятеш бокьонца чакхъьхьай завода №№ 1, 5 йолча цехашка. Из бахьан долаш 80 эзар сом кхоэертча лер. 70—80 процент кхоачашъьйй НОТ лерхІ план а, хІьата юкъейсараш а уьх шера чакхйоахаргья.

ХІара чакхъьхьача мероприяте бригаха кулгалхочон къахьегам Ӏилман лорда тІа вІашттІехьбаккхара отдела начальникон кулгаш хьахь къаьстта харта оттаду. Цу тІа мероприяте чакхъьхкха моттиг, цунга дІалахьа ахча, хІьата цох баргбола пайда дІалзбу.

Масала, № 5 йолча цехе кхы а расширителаш насосаш оттаар бахьан лелаш 30 эзар тоннага дІахтоачаш лакхделар конденсаташ гулъяр. Электроподстанценка автоматически регулятораш дІаоттаяро вІашттІехьдаьлийтад технологически установкашка машиница электроэнерги дІахийта. ХІьата цу шин мероприятеx баьнна пайда 14 эзар сом ба.

Болхлой санитарно - гигиенически хьалаш тоаларaш балха моттиг сийрдагІен хозагІен хилийтараш дІахьоча мероприятеx боала экономически пайда массаза а лархІа йиш хилац, цхьабакъда, кхыча мероприятешка цхьана 2—3 процент дахкьш цар къахьегама овсарле.

Къахьегам Ӏилман лорда тІа вІашттІехьбоаккхаргбола кхы а бархІ план вІашагІйоллаш я из коллектив. Цул совгІа управленчески аппарата болхлой къахьегам а тахка белабеай заводе.

Грозненски нефтемаслозавода коллективо дика дІадолаьй НОТ болха юкъеяккхьалга.

Б. ЧУХАРЕНКО.

ВЕЖАРАШХА ДОЛЧА ХАЛКЪИЙ КУЛЬТУРАЙ КОТАЛО

Вежарашха долча советски чехословацки шин халкъа доттагІала моаршалла лийкар 28 мае сожлой Шея Колонни зале хинна торжественни концерт. Цига ЧССР культура денош Российски Федерацие хьалледенош къамаьлаш дир Прагера, Братиславера. вежарашха долча мехка кхыча городашкара баьхкача чехословацки искусствай мастераша.

Москвичаша дег тІара моаршал хеттар культурай информацеи министр Мирослав Галушка керте а волаш йолча ЧССР культура делегацена.

Чехословацки культура денош дІайоахьа оамарал хеттар РСФСР Министрий Совета Председателя заместителя В. И. Кочемасова. Жоп далара хьисена къамаьл дир Мирослав Галушкас, гулбеннарашка дІаделар чехословацки къахьегамхоша дийта моаршал.

Цу дийнахьа сожлий ЦІагІа массане а уйла тІаэза яр чехски словацки къамаш классика произведенеш. Цига йийкар Дворжака, Сметана, Яначека. Сукона кхелла байта-дика произведенеш.

Уж лийкхараш бар Чехски хоровой капеллаи Братиславера Словацки къаман театра солисташи, дирижера Б. Лишка кулгалца Ерригсоюзни радио [illegible] йоккха симфонически оркестр.

Чехословацки культура денош хьалеллача бар КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета председатель Г. И. Воронов, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь И. Н. Демичев, хІьата иштта Советски Союзерча ЧССР гІулакхашка хаина полномочни посол Н. Кафка.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРАШ

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПАРТЕ XXIII-ча съезда решенешцен КПСС ЦК дІахорча Пленумий соцамашцен хьалхе а лелаеш, парте райкомон юкъхьанарча партийни организацешен е йоаггІача тайпара терко ю кхалнаьха кадрашца беча балха.

Районни партийни организацие ший керттера уйла тІаерзаю кхалнах производственни общественно-политически гІуллакхаша шерра юкъеоза ра, цар идейни кхетам, юкъаро образовани, производственни квалификации лакхъяра, уж балхаш тІа дІанийсбара, царна политически кхетам ба лара.

Кхалнахах юкъе беча балха совет вІашагІъеллай районе (председатель — № 91 йолча юкъерча школа директор Ермакова Татьяна Борисовна). Вагонни локомотивни депой, электромеханически завод, Грознерча станци, кхыерш санна йолча промышленни предприятейи организацейи йоккхийча коллективашка партийни профсоюзни организацей кулгалца вІашагІъехка а болх беш а я кхалнаьха советаш.

ХІана районе балха а гІуллакх тІа а йолаш 11286 кхалсаг я, хІаьта уж болх бечарех нийсса ахалел сонгІа хул. Царна юкъе ба боллхой а, хьехархой а, лорал а.

ХІанзарча юкъхьанцарча партийни организацей секретарех кхоалагІа дакъа кхалнах ба. № 1 йолча горбыткомбинате парторганизаце секретаралла хиржай инициативни коммуниста нов. Коркищенко, № 7 йолча профессионально-технически училище нов. Шабалина.

Районни комсомольски организаце состава юкъе 50 процент кхалнахи маскарийн ба. Кхоачам ба хог тешадеш дола укх тайпара масал доаладича: нагахьа санна 1965 шера юкъхьанцарча комсомольски организацей секретаралла балхаш деш 32 кхалсаг мара хиннаецe, хІанз 84-нна кхоачаш лакхъеннай из цифра.

Къахьегархой депутатий районни совета исполнительни комитета аппаратей отделашкен болх беш 56 кхалсаг я, царех 9 кхалсаг кулгалдеча балхаш тІа я.

Районни Совета депутаталла хержай 90 кхалсаг, царех 11 кхалсаг вайнахах я.

Хьинар айдаь болх бу кхалнаха къахьегамен общественни участкашка — профсоюзни организацей балха тІа, тайп-тайпарча комиссешка, пенцарча кепайоалонна, «Знание» яхача общества организацеца, кхычахьа.

Дукха а дуккагІа болча кхалнаха шепен тешамен кхоачашду шоай производственни декхараш, общественни хьисапе беш бола болх. Масала, «Октябрьнефть» телемеханизированни промысле искІадьтта учетен из хьаувзарен мастер нов. Ефремовас кулгалдеча бригада коллектив массекх шера вІашгта шоай планаши социалистически декхараши толаме кхоачашдеш хьайоагІа. Цу цхьан ханна нов. Ефремовас хьинаре дакъа лоац партийни профсоюзни организацей вахаре, союза профкома председатель заместитель я из.

«Октябрьнефть» искІадьтта промыслови управлене планени отдела начальник экономически анализа бюро председатель я. Уж тайпа масалаш итташ а бІаьш а доладе йиш я.

Теркалбе боагІаш да Грознерча станце кхалнаьха совета бу болх. Цу коллективе къахьегаш 608 кхалсаг я. Балха тайп-тайпарча участкашка къахьегаш гургба укхаза кхалнах: техничкаш, стрелочницаш, кассираш а весовщицаш а, техникаш, станце начальника бокхагІбоза помощницаш.

Кхалнаьха совета юкъеххар кхалдовщиц Е. В. Питиримова (совета председатель), дІанагІа йола стрелочник В. Б. Сопова, йоккхагІа йола стрелочник — коммунистически къахьегама ударник — Н. Гусакова, оператор Л. Н. Шаповаленко, станце дежурни Л. Сперанцева, кхыбола активисташ.

Партбюроси моттигерча комитетон чІоагІъяьча планагІа беш ба совета болх.

Партийни профсоюзни организацей кулгалца кхалнаьха совето гул а еш, болхлой дезалхоица цхьана чайийоах боллхой собранеш. Собране дуцца увзалу эттара сагатагІа дола деинаш, белггала аьлча, къахьегама дисциплина чІоагІъярах, берий деша бах, деша денехта кийче ярах уж деадарахи дарыш.

Кхалнаьха совета балха хьахьехьарча денаьг лаdийІад Грознерча станце партбюро, моттигерча комитета, Къилбаседа Кавказски машинаькъа Грозненски отделене рай профсоюза заседанешка. Цу доладча хІамаша аьттув баьхай болх тодбара. Кхалнаьха цу совета болх кхаъ а лаьна, дІабоарцабаьб машинаькъа узле. Даим пенцарча кепайоазон тІа дуцц совета балха гІуллакхаш.

Кхалнаьха совета членаша станце болхлой чІеча моттигий хьалаш луц, цІагІа а больнице а уналоица хьажа ух, вІаштІехьлоах. городал араьха экскурсеш елга, дукхий, болхлой цхьана дийо, цирке, театре ухилга, дакъа лоац сайремашка, цІейнца кийче ега а уж чакхдоахьа а.

Цу коллективерча кхалнаха хьинаре дакъа лоац общественно-политически вахаре — дукха ба агитатораш, политинформатораш, пропагандисташ, кхерамален техника дакъе ревизораш, профсоюза моттигерча комитета а партийни бюро а членаш болаш.

ЧІоагІа доархІаме да кхалнаха латтеІа шоай общеобразовательни, политически, технически знанеш боарах лакхбеш хилар а, царох толлагІа барахи дикагІа кийчбеннараш бахийта а боагІаш кулгалдеча гІуллакхаш тІа ухийт. Масала, цу дакъе шоца посарухилаш а хьалхадесовщик а хинна, хІанз йоаттатІа йолча товарни кассиралла болх беш йола нов. Точнева; хІаьта дукха ха яь нов. Дудий йоккхагІа йола стрелочник хинна — хІанз из кхерамален техника дакъе инженер я; стрелочникаш ил. Берникова, Нархоменко, Тарасова — парке дежурнеш, хІаьта весовщик нов. Носкова йоккхагІа йолча товарни кассира балхаш дика доархІаеш я. Итташ кхы а доладе йиш ер уж тайпа масалаш. Алхха укх 1968 шера 24 кхалсаг хьийта а боагІаш лакхерча гІуллакхаш тІа дІайтай. ХІанз болх беча кагирхой школашка, кхочни техникумашкен лакхерча деиара заведенешкен деша яьа 50 сонгІа кхалсаг.

Кхалнаьха совета болх нийса вІаштІехьбаккхарам лелабаран декъа йоаккъесталу ду станце начальника, партбюрос, профсоюза моттигерча комитето, хІаьта цунах аьттув бола кхалнаьха кадрашца болх бола болх масса оагІорахьара тоабара. Цу долла'ча хІамашца дог теша а лела хьаьлоих, кхалнаьха кадрашца беча балха деиаш райкомен юкъхьанцарча партийни организацейи терхама юкъмоттиге лаьттилгея латтилгея. Йхьабакъа, гІишлошъеча организацейи (СМП—131, ДСУ, ПМБ—1, СМУ—2, ДЭУ—504) района цхьайолча кхыча предприятейи коллективашка хІана а геттара эсала дагт кхетама болх беррига хьанийцача а кхалнаьха кадрашца бер къаьстта а. Из бахьан долаш а кхыча бахьанех а цу организацешка касткаста дукха кадраш хувцалу, кулгалдеча гІуллакхаш тІа геттара нІезга ухийт кхалнах. Цу лоархІамеча балха геттара нІезга терко ю партийни профсоюзни организацей кулгалхоша, гІишлошъеча организацешта терте латтараша. Кхалнаьха кадрашца болх района предприятейи организацейи ерригача коллективашка массагІеи махадалия лелабора дІахо дахча кар мел доацар дерга парте райкомо.

Т. [illegible]

КПСС Октябрьски райкома организацион отдела заведующи.

ЛОАРХІАМЕ БОЛХ

Наькъаш дехкачен тІано техничен Грозненски управлене коллективо къаьстта дика къахьег пятилетка йоалагІча шера. ТІонакъаш дукха дехкарал сонгІа цо дикаш ремонтни балхий дикал лакхагІа хидийна, дукхагІа хандаргІо гІуллакх дара чІогІа кийоссал доаттабу.

Город Грознерча моллагІча участко го йиш я наькъаши тІаьнин деча управлене болхлой. [illegible] тІонакъаш, гІаьлой наькъаш, ныкъшнарч хий ІочуухаргІола канализаци а, трамвайни наькъаш, дехке тІаьш теха, кхыйола инженерни сооруженеш хьалю. Цул сонгІа тха коллективи паркий, скверий, майдай, кафе кхыйола дакий йола моттиге [illegible] Уж лоархІамен бехктохамен балхаш кхоачашдеча [illegible] гІоат [illegible].

Тха управлене коллективо шеха кхоачашъйай укх шера хьалхарча бутт бетта иадж я. ХІаьта кхий бетта задани а хІинале тралашца кхоачашъяй. Пятилетка яаш 1970-ча шера 7-ча ноябре кхоачашде социалистически декхараш тІайийца тха управлене коллективо.

Хьинаре къахьег прорабаш нов. Дейтов, Ручий, бригадираш нов. Силеев, Сацуев, Зельцев, Касимов, Цалиди, Костров, Кулачинский, Алихаджиев, кхыбараш терте лаьттача коллективашна.

Пяччахьалкхен плана кхоачашъю хьехкамаш дакха да, сагот де доаш хІама доц ахьна хеталу. Цхьабакъа, тха болх дерттІа дІа ца бехийтам неакъардонаш нийслу тхона.

Фух воаккъовленаш ер? Цун бокъонаш дукха да. Дукхагча шерашка къахьийгар тха управлене коллективо шоай база вІашагІйоллам. 1963-ча шера вІашагІъяхлая из база. Цу шера цу базе 30 сонгІа технологически машина яр, царех 32 самосвалаш а болаш, хІаьта кхыча наькъаши дехкача, тІаьш техкача эша лаьрхІа йола механизмаш яр. Мел эша машинаш хиларга хьежжа дикагІа дІаболаш болх, дакъагІа кулла кхоачашдеча балхий дикал.

Дукха гаьна дахалаз шекхочи дика болх дІаболара гІулах. 1963-ча шере а Нохч-ГІалгІай АССР-а коммунальни боахама Министерсте вІашагІболлаш цу база лакте тІа автотранспортни боахам. Управлене база мел эшна транспорт дукха дІакхийна.

Из шу чакхдьяхачуча тІехьагІа гучалаьлар ший технически базе технологически транспорти йоацаш наькъаш-тІаьш дехкаче управлене болх витинчо дІагІоргбоацилга. Юха а хьайир хьалха хинар санна йола база, аьлча хьайина механически матерстона лаьрхІа здани, наькъий машинаша, транспорта лаврІа гараш. Соахкара шу доалаучи шала цу гараже тайп-тайпара 13 машин яр, наькъан дехкача мел эша механизмаш а яр. ХІаьта 1967-ча шера апрель бетта «Ремстройтреста» коллективо цу базах ший база а. Управлене мел хинна транспорт а механизмаш а хІаьттба цу базе. ХІанз тха управлене цхьаккха технологически транспорт а наькъаш дехкача эша лаьрхІа йола машинаш а яц.

Тха управлене коллектива болх дерттІа дІабахийтара хІара дешна яц 30 гарга автосамосвал, хІаьта тхона коммунальни боахама министерстве хьахьожаеваш 7—8 самосвал мара яц. цхьан сиенах эшараш 20 — 22 машина йолча метта. Хоам ма хилара оаха шоа сиенах а бу болх. Тхона хьожзе оттаьча плаланених Ремстройтресто хьажар цаІ е цхьа мара яц. Вож еррига автотранспорт, аьлча 50 — 60 процент города тайп-тайпарча боахамашкара хьежзо еаш хул. Наькъаш дехка еррига механизмаш Ремстройтреста объединене базе я.

Ишта кхоачашбоацарг хилар бахьан долаш тха управлене болха чІоагІа Іаткъ уж. Механизмаш цхьан болхаде я, хІаьта транспорт тайп-тайпарча автобоахамашка я, кулгалдеш управлене [illegible] чашбе безача балха. Механизмаш а транспорт а ханнахьа хьашачан наькъаш дехкача, тІаьш техкача [illegible] Хадьшочча [illegible] [illegible] тІа да.

Механизмашкара [illegible] а болхалаша [illegible] балхаш даиаш, лехха дикал [illegible] болх [illegible] байтара бола болхлой материальни безам лакхлургбола гІуллакх я вІаштІехьдалац. Цхьайола моттигаш нийслу цхьанниха опыт е специальность а йоаца нах машинаш тІа а хоншабийа машинаш объектешка [illegible].

Уж дакъе дийна а кхы а баьцнаш хилараш наькъаш дехкачаен цхона ремонт счарен технологи телхам, витинчо дІабодац болх, кхоачашде деиача балхашта планировани е вІаштІехьдалаш управлене коллектива. Болх дикагІа дІабахийтара транспорт а механизмаш а цхьан болхаме хилча бахьаьа хар. Цунца цхьана лакхаургъа къахьегама опсарле, кхоачашбеча балха дикал, иштта кІезигагІа хурдж халдече болхашка дІадолар.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советен Герменолимен решени хинна йолланасьхо хІанзалла вІашагІъеллаш наькъий-эксплуатационни служба. Цу тайпара службе яц иллар бахьан долаш наькъаш дехкарен царна ремонт дерш хорента бахьан тха управлене кхоачачье дезаш да. Цхьабакъа, керда дехкаш латта наькъаш, тІаьш дукха хилар бахьан долаш управлене вІаштІехьа дакац планомерни наькъашта ремонт е. Нит — наттахьа мора из пароле ремонт, аьлча иттаза дукхагІа наькъаш доачча бІаьстани гуйбоахен мора. Цу тайпара аь ремонт дина е цхьаь, кхы транспорт доза йош боахача лаьлча мара из а з ли. Цу тайпара служба из хилар бахьан долаш хаьа наьха дол наькъаш. Дукха дехке уж, транспорти тІашнойн деттІа дІа-отха долаег бола гІуллакх вІаштІехьдалаш, цунна цхьана дукха хур наькъашка дІадолар. Цхьузха хьочтІаттай схьха наькъий-эксплуатационни участок вІашагІйолла оэш да.

ДІахо йодача хана дукхагІа тоалайни наькъаш дехка дезаш хилараша, царна капитальни ремонт а еш уж лелаергала специализированни участок вІашагІйолла оэш. Уж дІошаш дааразш доахаш кхи а дукхий дезаш да тха управлене къоастал денош. Хьамахьа лохха дикал йола проектно-сметни документаш хургдийтилга, материальни Іалаше [illegible].

Наькъаш тІаьш техкача тха управлене коллективо пятилетки кхоалагІча шера хьалхашна лаьттараш декхарийя бехктохамен декхараш да. Уж дешттош а тІадерзадаг ха вай горах тоакха. Тха коллектив дог тийна я уж декхараш толамца кхоачашдергІахарах.

А. ЦУРОВ,

Наькъаш тІаьш дехкача Грозненски управлене начальник.

МАШИННАЬКЪАХОЙ БОЛЧА

Дика гІуллакх да Гудермесски района В. И. Ленина цІерагІча клуба самодеятельни артисташта дагадехар. Машиннаькъа отделене линейни станцей болхлой болчча дІа а ухаш концерташ уиттаза лаьрхІар цар.

Укх деношка художественни самодеятельносте дакъа лоацаярех 25 саг Червленная, Улловая яхача станцешка ваха хилар. Йоккхеи сакъердамен яр цар гойтача концерта программа. Эстрадни оркестро лекхар советски а доазол дехьарча а композиторий тайп-тайпара произведенеш.

ЧІоагІа хоза хийтар машиннаькъахошта Л. Трубачевас кулгалдеча халхарий коллективо даь халхараш. Иштта хоза хийтаь яр юморескаш, фельетонаш.

Укх деношка машиннаькъа Грозненски отделене линейни станцей болхлой болча тІоргьа концертни бригада. Цига а гойтаргья йоккха концертни программа.

Р. АЛИЕВ.

ЛЕНИНГРАД. Укх денношка Балтийски завода немал девена, стапельни гІишло яь а яьккха, хи тІа дахкхал «Комсомолец Ленинграда» яха танкер. Мехкадето кхуьна из ІалаьнатІе доакха коаш 62.000 тонн хила дола да. Из хьаду ВЛКСМ шоазаьчан иттлагІа шу дивара сийна.

Сурте тІа: танкер хи тІа доалхача хана.

М. Баранов сурт. ТАСС фотохроника.

ГОВЗА МЕХАНИЗАТОР

ДИКАЧА НАХАХ

ХІАРА сага вахар ший тайпара халонаш, ший тайпара аьттоваш нийслуш дІадолалу. ЗІамига волча хана халача хьал тІа висар Цаев ІаддалРашид. ІаддалРашида 8 шу доалаш кхелхар цун да. Кхо воІи кхо йоІи дисар тІа да веацаш.

КІаьнка дика дагайтІаш тІом хиннача шерашка ший да венначул тІехьагІа шоаш лайна халонаш. Бакъда хьалкхийна а валалехьа ший балха вала вийзалга дика лага доагІа цунна.

Цхьанкха а балха говзал яц, е ховш ер ма дий аьнна йоалуш дац.

ТІанкха мича тІоргва балха?

Нийса никъ летар ІаддалРашида. Из вахар машиннаькъа тІа балха. Шиш шера Тюлькубаса станце болхлой коллективе дикка ансамбльлар цун къахьегамцара безам.

1957 шера Урус-Мартана районе дІадолалу ІаддалРашида вахар. Укхаза юхе машинникъ а бац, юха а отт цунна хьалхашка фу шича бакъахьа ха-хьогІ яха хаттар. Кхы дукха уйла ца ейтракторестий курсашка вола Цаев. ТІехдика уж чакхьяьлача денз юрта боахамца дувзаденна да цун деррига гІуллакхаш.

«Гехинский» совхозе дикагІа вола механизатор мала ва аьнна ваш хаьттача эттара хьалха цІи йоккхаргьа ІаддалРашида.

Совхоза цхьоалагІча отделене управляюще Вахаева да шийца къамаьл деш аьлар: «Тха ІаддалРашид квадратно-гнездовой хьисапе хьажкІаш дІаера говзанча ва. Цул дикагІа из хови саг ваш отделене. Цаева балха тІа тхона ходенна цхьа хІама да боккхача маьхха а делаш. ХьажкІаш дІайийна на яьлла а макха а баьккха, цул тІехьагІа 3—4 ди хьалча пІаьхха макха баьккхача оасар цІендаь дІахаккха дикагІа аьттув хул. «Бакъда Іа цунца къамаьл дича шийх лаьца кІезига дувпаргда хьона цо». Иштта из долга хайра сона каста.

Ше даь, шийна карагІдаьнна хІама дувцара тІера ваш говза механизатор, бакъда дувца хукха да цун.

1967 шера 85 гектара тІа ио хьалкхейир гибридни хьажкІаш. Плавах хІара гектара тІара 10 центнер якка езача цо яькхар 13 центнер. Тхьаьи итт туна ахчан премии ийцар цо цу шера. Цул сонгІа цунна елар ВЛКСМ Центральни Комитета Сийлен грамота.

ХІанз Цаева лелаеш я 120 гектар одесская 10 яха хьажкІаши 35 гектар гибридни хьажкІаши.

ІаддалРашида хьажкІаш йолча кхашка кхачалехьа дукхха а я хьажкІаш дІайийна моттигаш, бакъда цун араш санна хьалтІаьнна, дегІ дена гуш яц. Шоай гІуллакх довзача нах ухказа къахьийгалга ховргдолаш да. Иштта болх бара дукха а за деза. Эттара хьалха лаьтта довзаш а дезаш а хила деза. Цунна деш дола гІуллакх бера наьс санна безаме, дег тІара, цунна мел эшар дІалуш, лазарах дерзадеш хила деза.

Бакъонца волча Іилмахочотоххамкочо санна уйлаш еш вар Цаев. Цхьа ха яр. — йоах ІаддалРашида. — трактора ш ц а лаьтта аьха ма ваьллинге тракторист кхай тІара дІаухаш. Хьалхара зІиргаш гучь ма хьаьла в, кхалнах са белгало хьаьча дека сарралца оасара боаккхаш. Къаьстта хала дар хьажкІий оасар. Шоай хур даь цар оасар дича а лукхагІча хана хьувкъам дика хилацар. ГурахьакхайтІа веча хьажкІаш мичай е оасар кичад къоасталацар. Е иштта душ ІаддалРашида. ВІашш уллув участкаш а йолаш хьажкІаш дІаюви хинная шиш трактарист. Царех цхьанне вокхо санна лаьтта дІадувш хиннаа, бакъда чуэпа хІама хулаш хиннаьдац. Эттача хаоттанда бехи дІатІа, беххаш серааш хиннав из. ХІаьта уихаш лоалахочун хьажкІеш хьункъам хиннай башха дика. ДогІаш а цхьатарра ма дейхадний, мала а хІ ма хьайжабий, цхьанне чуэпа хІама хиннаш вокхо шортта хьажкІаш чуэпаш хиннай.

Бахьан фу хиннь дол-теш? — яхаш хетт аз ІаддалРашидага.

— Гой шоана, йоах цо — дукха кІоарга хьахьал оашаш хІама лац ца ха. ДогІаш дийлахчул тІехьагІа бІайха малх хьежача цхьанне Іуйрийна денз сарралца макха боаккхаш хиннаб. хІаьта вож цІаьхха догІа вонхарга сатувсаш вагІаш хиннав. ХьажкІаш хьалтІа ма яьллинге укхо хьажкІий мутІарашка гІолла культиватор тоххаеш хиннай. ХІаьта ер оасар тІадаларга хьошина хиннав.

Ший балхах дог лазаш, ваш боаккхаш, лаьтта оахаш хьалхара хари Іаьнкхача деиз, илат чуэцалца де мел дезар ший капнахьа ца дича ше хьийта къа дехьа долга кхетадеш хиннав хьувкъам чубахьар, бакъда хІама чу ца яьхар цу гІуллакхагІа хьеташ хинпавац.

Из дерригa а аз хІана дувц аьлча йоах ІаддалРашида, хІанз а нийслуш ба болх тесса беш бола механизаторащ, цхьабараша хеваша бесса атта бац механизатора болх. Из чоалхане, творчески уйла е езаш болх ба.

Из уйла чуйоссаш Цаева шийца болх беча новкъосташта а.

Доккхий декхараш да Цаевен, цун новкъостаца Гучигов Лемаси, Балиев Джунидeн шоаша хьалхашка оттадьараш. Планах хІара гектара тІара 25 центнер якка езача 35 центнер фуалльха хьажкІаш яха лош вениах цар. Из кхоачашдергхилара тешал ду сецh бІаргаййача хьалиеха йоаллача целие. Цу тІа беча хоамо йоахар: «Механизатора Цаева плашах яхьйитта гектара тІа е езача 25—30 гектара тІа культивация ю.

Хьегача къига хьежна да хьатІадоагІар в. Юкъера лаьрхІача хІара йетта говзач механизатора эша алапи яхьйитта туна да.

1966 шера Цаевена елар «За трудовое отличие» яха медаль. Цунга а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме Сийлен грамота. ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома енна цунь Сийлен грамота.

И. ИСАЕВ.

ХИЙ ДЕХКАЧА ЛАЬТТАЙ 100 ЭЗАР ГЕКТАР

Укх тІехьарча шин шера хий дехкача лаьттай 31 эзар гектар гаргга лаьттам керда аха долалаь Молдавски ССР колхозашкен совхозашкен. ХІанз хий дехкаргдолаш кийчдаь дьнна лаьтташ 100 эзар гектар да. Цига болх бу хІара дешна йоаь миллион кубометрага кхаччалла кхачка хий лахийта низ кхоачам йолча 150 насосни станце.

Тираспольски района Ленина цІерагІча колхозе къоастальй республике эттара хьалха догІан хьисапе автоматизированно хий детта участок. Автоматика юкъейоалаера токе хувийт гІуллакх [illegible] Іалашьято йоаккха несоная из эшаш дийнаь а бус а цахадаш хий детта. Пятилетка чакхбоалаш Молдаве автоматизированни хьисапе хий детташ халийта лаьрхІад итт эзар гектар гаргга лаьттам. Колхозашцен совхозашцен алатий, баьрадаьрий, семий лакха хьунгъаман кхелу хий дехкача лаьтташка. Хий дехкача лаьттай дукхагІа дикача Молдаве боахамашта юкъе хьалхара моттиг лоац Прут яхача совхоз. ХІанз укхаза бокъонца хьалаьь лаьнай 3100 гектарь тІа лахийта хий Іалашдеш бола тІера кхайла ирригационни систем.

Низ болча дукхача насосни станцешта секунда цхьа эзари ах эзари литр хий ду Прут яхача хи чура.

ХАНАЛ ДИЪ ДИ ХЬАЛХА

27 мае кхоачашйир «Художник» яхача Грозненски фабрика коллективо товарни продукци арахецарен цуа реализаци арен плане бетта нинн бетта плана. Май чакхбалалехьа кхи а 10 — 15 эзар сома продукцина реализаци яьй цар.

Дакха къахьегама толамаш доахаш къахьег фабрика Г. Дааваьяч, М. Ляув, Б. Айвазов керте латтача кийнаши, ткацки изделенеш, галстукаша арахецача цхьай коллективаша.

Б. МИРЗОЕВ,

«Художник» яхача Грозненски фабрика директор.

Дика къахьегарца белгалваьннав КПСС XXIII съезда цІа йолча «Красный молот» компрессор-завода цхьоалагІча цехе слесаршна бокх бош вала В. Хунгаев. Пятилетка кхоалагІча шера паман хаина хьалха кхоачашьера вахте эттача болхлоица ва из. Дийнахьара задани 120 — 130 процент кхоачашъе лаьха гІоазла болча слесара.

СУРТА ТІА: слесарь В. Хунгаев технологически оборудованина ремонт еш воалл.

М. Пацинова сурт.

ДАЬХЕ ЕХКАРАШТА ДЕ ДОАГІАР ДАЬД

СТАВРОПОЛЬ. (ТАСС корр.). Укхаза Ингельяар Даьхенна эттара деланІа дола саьрат тІаттача хана [illegible] советски лаьттан тІа вогІа вола зуламаш хьа ча Даьха ехкарий [illegible] сулей [illegible].

1942 шера нас гитлеровски эскара лаьхехьарча командоване генеральни штаба начальника инаралфельдмаршала Кейтела цІе ваьарчал доанцааш кулгал а деш вІашагІъелла хинна полковника фон Юнг-Шульца карательни отрядах шоай лоІамагІа дІахьийттаб сулое бола Терещенко Киндр, Куликов Михаил, Лебедев Геннадий, Спицин Константин, Деценин Михаил, Ливенин [illegible]. Ставропольски край территоре тІа, цул тІехьагІа Киевски областе зуламаш деш хиннача цу отряда юкъе а болаш цу массане а доккха дакъа лаьнад партизанаьшта духхаларча карательни операцешка а наьрша бахача наха виззаш деча а.

Кхерамален Комитета Ставропольски управлене болхлоша дукха ха а йоалаь, кха а хьайгаш тайзоараш байда шийна тайп-тайпарча районашка тулалуш лийна гитлеровсено тІарой леваш хьаргучаболарахи. Цу дешах лотхьаш ийна 100 сонгІа теш ва, цу хьакъе — белгале партизански боахам дукхалларча къоасаме дакъа хьачаша Югославера бахкараш а болаш.

Къилбаседа-Кавказски округа тІема трибунало лаьнача режима неправительно-къахьегама колонешка лийна боахкам яха бІаьхка хан хьал гехай суде бола Терещенкова, Куликова, Лебедева, Спицина, Деценина, Ливенина.

ССРР КИНЕМАТОГРАФИСТИЙ СОЮЗА ПРАВЛЕНЕ ПЛЕНУМ

МалагІа моттиг я кинематографисташка коммунистически общества хьалхерий мутІарашта юкъе? Мел хьинаре духьаллатт советски экран империализма идеологически диверсешта? Цу дешаша белгалбаьккхар 30 мае хьайийлача мехка кинематографистий правлене пленума кертера дуоста. Ден повестка тІа — КПСС ЦК апрельски Пленума йоагаши советски кинематографе декхараши.

Докладчика — СССР кинематографистий Союза правлене секретара С. А. Герасимова гулбеннарий уйла тІаерзайир общественни политически вахаречча киноискусства доархІана. Советски кино вегІаухин ах бІаь шера хьабена никъ дуккача хьале дунен кинематографена вашени яьча йоккхийча коталоний никъ хилар хьа а хьекха. С. А. Герасимо ба белгалдаьккхар социалистически реализма киноискусство дукхьашка революцие хьалхелал хилар.

ХІанз, белгалдаьккхав докладчика, идеологически къовсам ирбенна хана, художника дикде йиш яц шийн выступлене общественни санкетмна воздействии хилар, из вІаштІехьбаккхаш хилар.

Искусстве беча наькъа кертерo конценти хила а хиннад, лоаш а за хаштьа детар. Хана хьаьхайойача тешашца вааза веза партийни художник. Уж хрман — коммунистически идеалий котало, лолача хІаман тІехь коталонаш йоаха паргІатача къахьегама низ, советски сага пр[illegible].

— ХІанз. хьалтагІа шІакхь а ца холеннача тайпара хону, — аьлар С. А. Герасимова, из коммунистий партех хилар. апрельски Пленума решенеш дег тІава къаьбал а еш, вай, советски кинематографистаца [illegible] художникий [illegible].

Преневушка къамаьллаш дир Н. Баганова, Р. Кармена, А. Михалевича, Г. Чухрая, В. Баскакова, кхыча болхлоша.

Пленуме къамаьл дир СССР Министрий Советерча кинематографе Комитета председателя А. В. Романова.

Массана ваьа а водаш КПСС Центральни Комитетага кисьмо дІахьийта дахьІар СССР кинематографистий Союза правлене пленуме дакъа лоацараша.

(ТАСС).

ТІЕХЬЮАРГАЧА СКВАЖИНАШТА

Лердача мархагІа бола тоалайно шоаст боахакхьт карадоргаьлай Саратовски области город Вольскерча «Комсомолец» яхача заводо, хаьа, хоам бу ТАСС-а корреспондента.

Малийхьтта е гала схьжшие чуре температура лакхлу кІоаргал вдан мел йола. Цхь километр кІоаргал ахьаза 200 градусага дІакхоач яц. Цу тайпара лаьтоша схьаежашта дукхагІа цІоагІа бола цемента мархаш чІоагІа бац, из схьагІа лоаллу. КІаьна эзе кхоралш гІуттоа мархача мархагІа бола цемент сеина «ІоагІыенна аааа баадаш лоацаш чу [illegible] тІехьагІа лин санаьт дааьча мара, хІаьта кхоачна боало «Іоага а хул из.

Кердача цемента дов тоалайне бистельника «Комсомолец» яха заводо бурун деттарашкарха механизми гира лелаш тоалайне кертарахьа зомкаш кхочарга дезаш я.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА ТЕХНИКАХ

ХIАРА шера лукхагIа хул юрта боахамерча къахьегама еш йола механизаци автоматизаци. Машинаша юкъера дIалоах кулгаша деш дола балхаш, йиш хулийт къахьегама оасарле чIоагIа лакхъе. Алхха пхьаи 1966—1967 боахама шера 1480 трактор енкай республикана. Цулуха овлангара деиз дукхала хиина па Iеш, дикала а хувцамаш хиинад машинно-тракторни парке: мьсса лелача ниэ болча трактораша, ялат чуэцача лакха балха оасарле болча комбайнашца кийчъаьй колхозаши совхозаши.

ХIанз СК-4 яхача ялат хьокхача комбайнана меттел шоаш лела СШ-75 яха шассеш ух боахамашта НК-4 яха тIехьатуиса комбайнаш а йолаш. Уж чIоагIа дика могаеш я юртарча механизаторашна.

Шоаш лелача шассешта бIаргчача шера бе болх хул, хIаьта цу тайпара комбайнерий болх сезонин хиина а битаи. ХIанз СГ-75 яхача шассена тIехьатесса дукха машинаш аразеца йолаеш я вай мехка промышленность. Укх шера вай республика боахамашта рамкаш йоIаргья ЖВН-6 яха терр, кха чулоацаш йола жатка СШ-75 яхача шассена тIехьатессаргйолаш. Ка бола ялат хьекIа касарагIа Iодилла делаш куле а пайда эца йиш хургья цу шассех.

Вай республике опыт еча хьисапе болх беш я СКН-2,6 яха силос хьокха комбайнаш, хIаьта уж бахьан долаш мукъаьлар агрегаташ делаю трактораш.

1967—1968 боахама шера овлангара деиз хувцалургья вай боахамашкара ялаташ докъазу хьатташ а. Цигара дIаяргья ялаташ тIа болх бу дукха машинаш, мукъабаргба Iалахьмате дукха болхлой — цу массанена хьалхара болх беш хургья ялат цIендy механизировании пункт, сахьата 10—20 тонн ялат а цIендеш. Иа пункт лелаеш верригаш а 2 сат мара хургвац.

Бохкткхаме да хIана вай механизаторашта хьалхашка отталь декхар — ялаташ чуэца техника шиш хаинахьем дикеи кийчъяр, лоацача хана а ца дойташ а ялаташ чуэцар.

Пхьабакъда, республика бIарча хьайпача хIанз а кийчъа ялаза 40 процент гаргга комбайнаш я, хIаьта юрта боахама Министерства боахамашка кхы а лукхагIа. Ялаташ чуэцара балхашта техника кIеиига кийчъаь хилара майан за боахамий пулгалхойи кроттера специалисташи хIаьта а хьаьнарча IаьдалагIа бахаш, цар штурмовщина лелаеш хилар, хIаьта, хоиш ма ший, иштача хьалашка кийчъа техника "дукхагIча хана лер тIа ца хулаш" хилар. Ялаташ хьокха комбайнаш кийчъара гIулакх къаьстта а кхерамеча хьала тIа за юкединсача укх 20—25 дийнахьа 118 комбайн кийчъе ешаш йолча Грозненски района боахамашка. Боахамашка хIаиэчул тIехьагIа кийчъе ешаш дукха комбайнаш е: МалгIобика районе — 20, Назрани районе — 28, Урус-Мартана районе — 19, Гудермеса районе — 21 комбайн. Укх юкейнсача хана уж деррига комбайнаш ялаташ чуэца дика кийчъяра шоай деррига низаш овргагIача лела вай республикерча боахамий механизаторашa.

Лоацача хана ялаташ чуйца делхнига а мштта уж чуэцаш способ ниеса харжарах, техниках бизза пайда эцарах тийша да. Балха хьалашка а ялата лакхалга а хьежжа ниисъь хила еза ялаташ чуэцачара еррига техника.

ДIадахача шерий опыто хьахьехад, ялат чуэцар дикагIа йола способ групповой способ хилар. Цо торо хулийт тракторин средствий берригача низах бизза пайда эца, ялаташ хьокхаш йоахкача машинашта технически гIулакх дара дIа-эха лела пункташ вIашагIйохка, кхы дукхагIа е йиш йолаш комбайнаша, автомашинаша, тракторни тележкаша сайца латташ йоаха ханаш кIезигье.

Лаххача скоростаща бу болх шерра юкъебоалабар, шерра кха чулоацаш йолча ялаташ хьокхача агрегатех пайда эцар, болх групповой методагIа вIаштIехьбаиккар — из долла хIана боккха кхоачам ба къахьегама оасарле лакхъяра, ялаташ чуэцара ханаш дикка лоацъяра. Колхозийн совхозийн кхашка хьалхкедаь ялат цIендаь дика чуэцара.

Ялаташ чуэцача хана юкейнса гамаш теркалъеш яцар хьалха, цхьабакъда хьайбашта уж геттара дика доаккъараш да. Укх шера вай республика боахамашта къаьстта гамаш хьегулъергйола 35 приспособлени кийчъеш я тхо «Сельхозтехника» Карагалински отделене СК-4 яхача ялат хьокхач комбайнах йоах. Цу приспособленей ноукъестаппа хIара гектара тIара 4 центнерагара 9 центнерага кхачалица гамаш гулье йиш я.

Укх доакъоех латт приспособлени: пхи цеса йола чIогIаша, бункер, гамаш хьегулъю циклон, оаса кхестаю гIовраш, гамаш вентилятор тIа тесса йокухаве юкъейохаь шнек, дIаверца кхестаду гIовраш, бункера пхо хьеллен дIакхуилен тагаш. Комбайна тIехьашкарча контрпривода гIуп кхестача хIаха шкив (6) кхестаю йолча звездочкех 2 а 4 а тоссача дIанаро (6). Цул тIехьагIа шкив (8) кхестача вентилятора (9) шкив (8) кхестаю царех тесса йоаллача оаса (7). Шнек (10) кхест гамаш гульерго болх болабайтача дIанарей (13) звездочкайи (14 а 15 а) ноикъестала.

Приспособлене балха технологически процесс аккхарех латт: комбайно болх беча хана гамаш гульерго шнека тIа (10) йохийт гамаш, хIаьта цо гамаш чуувача вентилятора турбага йохийт уж. Вентиляторо чуэз гамаш, тIаккха фо лелаерга чу гIолла (18) бункера чу (19) йохийт, хIаьта гамаш цу чу а йисе, фо аразола 210 мм шерача IургIа гIолла (17). Бункер хьалйизачул тIехьагIа Iурга чу гIолла (17) арахь йоалу гамаш. Из ба бункер хьалйиза хиларах комбайнерага беш бола хоам.

Гамаш трактора тIехьарча прицепа чу йоассаю комбайнера болх беш волаштехьа я, ше вагIачара. Фермаш юкхе СШР-0,5 я яхача стогометателапа фермана юхе хоз а бах дIаоттае оса гамаш.

Гамеш баьча хоза ча тIатоха йеза. Ча тIа а тоха, ча аргIашта шкъе дIаоттадача кхы а дикагIа да.

Цу тайпара, ялаташ хьокхача хана гамаш хьегулъеш хилча хьайбашта кхы тIа а зарегIа доаккъар Iалашде йиш хургья.

М. ДУРНЕВ.

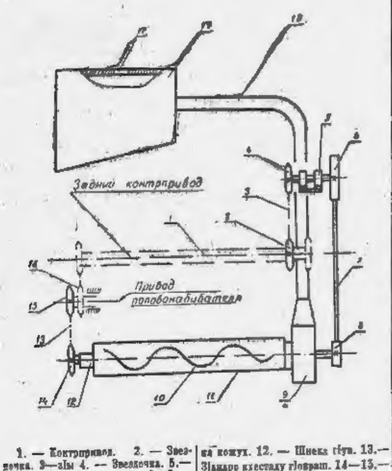

1. — Контрпривод. 2. — Звездочка. 3—зIы 4. — Звездочка. 5.— Вентилятор кхестаю оаса. 6—8 — шкив. 7. — Кхестаю оаса. 9. — ЧIогIаш. 10. — Шнек. 11. — Шнека кожух. 12. — Шнека гIуп. 13.— ЗIанаро кхестаду гIовраш. 14—15.— Звездочкаш. 17. — Iург. 18. — ЧугIолла фо лелаpг. 19 — бункер.

ТХОГА ЯЗДУ

КЪАХЬЕГАМХОЙ САЛОIАМА

Тха районе бIаьстан-кхашкара балхаш дIадоладеннача хана деиз къахьегамхой хьашташ производственни участкашка кхоачашде йолаенна района культучрежденеш. Библиотекаша вIашагIъекхай хIа-са лелаш библиотечкаш, клубаша вIашагIтехача агитбригадаша кхашкарча станицка, бригадашка, фермашка къахьечарна гIулакх ду. Дика агитбригадаш вIашагIъекхай Ленина цIерагIчен, «Путь к коммунизму» яхачен 19-ча партсъезда цIерагIчен колхозашка. Цар программа тайп-тайпара я: илли, халхараш, моттигерча темаех лаьца байташ. ХIара агитпоезде — беседчик.

Г. АБУЕВА,
Сунжански района культура отдела дIа-са лелача клуба заведующий.

ДЕШАРХОЙ ЯХЬАШ

Укх деношка Шелковская яхача станице хилар спорта хинъ тайпах йола спортивни яхьаш. Уж дIахьа укхаза вIашагIкхийттабар района юкъерча бархIлеварча пхийтта школа викалаш. КIаьнкаш кийлгашеи къовсам лоттабир уйаш. ЙIоахали лекхали кхувсалуш, бурган гаьнагIа хьаша кхоссе хьоаш. ХIара ломаила тIеттар хьалхте яккха.

Итогаш йича гучаьнъяр команиш хьалхара моттигаш кIаьнкашта юкъе Ново-Щедрински бархIлеварча школа команда йийгаьнта юкъе Шелковской юкъерча школаси яьнка хилар.

ДикагIвола шийтта спортсмен хьожавара г. Грозне хургIолча пионерски четырехборьех болча яхьашка.

Г.ОЕХИН.

ДИКА ЛОРГ ЖА

23 мае болабенный Грозненски района №15 йолча шурий совхозе жа ларга. Массаболча жа Iуйта аттагIа хургвадаш шолхагIчем кхоалагIчен отделенешта юкъе хьа-йийлай жа лорга пункт.

Дика сурт бIаргагу пункте хьачуваьлча. Ниисса латта стоаш, хIара жа лоргачоа «ший» жа чудоахкаде ехаш йовкъаш, наттахь мара иа йохьаш бола жа лорга аппараташ.

Болх сихагIа дIабохийт жа лорга дигалехьа парпа тIерча тхана сортанка хьежжа Iумаш вIашагIдохьаво.

Пункте со хьачуваьлча шоай балха моттигаш цIенъеш бар жа лоргараш. Чакхдаьналехар са тоссаш дIадолалеиа къахьегама да. Пресса юхе латташ кхере ме чIоагIа йолаш тхана техаш ар. Тхана дикал-вел хьайича классировщица йолча В. М. Кииовас аьлар: — Тха лорганча жа Грозненски боткъа хьоаса болча поредах да, хьадоаккхаш дола тха дитка мерцыне за.

24 сат за укхаза жа лорган. ХIара дийнахь 800—1000 устагIанаш тIера тха дааьнха Iаш уж. ХIара дийнахь 100 устагIа лоргаш дайнахь йоагIа норма 350 процент кхочаьъ Гадаев Iарбе, Салгиоев Вахас, Извинцова Екатеринас.

В. ШАВХАЛБИЕВ.

Сурта тIа: Гадаев Iарби устагIа лоргаш волла.

В. Юмшевича сурт.

АГИТПОЕЗД РЕСПУБЛИКЕ ГIОЛЛА

БархI дийнахьа хилар республика культура министерства вIашагIъелла агитпоезд керболхана къахьегамхоашта гIулакх деш. Тайп-тайпарча лозунгашца хозъь керхI автомашина Урус - Мартана, Сунженски, Ачхой - Мартана, Назрани районо боахаманашка гIолла чакхъьлар.

Агитпоезда юкъебоагIаш яр культура министерства халкъа творчества ЦIен ши автоклуб, респотребсоюза, наькха бытевой хьашташ кхоачашечa министерства, республикански больница, Чехова цIерагIча библиотека автомашинаш, автолавка. Царех хIараиена дика доккар хиний доккарам. Цулуха шоаш дIа мел кхаьччара бархаш датьаш боляр.

Боккхача боашка тIамбора массаналхьа а шоай салоIам дика, сакъердаме дIабахьа аьнна балха хьаьший. Хоза хетош дIеьр механизаторашта, хьайбаш, бешанаш лелаерашта, [illegible] краеведчески изобразительни искусствай музей дIа-хьа кхуха выставка.

Къаьстта беши тIабелаш яр «В. И. Ленина вахари революционни гIулакхаш», «Нохч - ГIалгIайчен доазон тIа хиина граждански тIом» яхеш къайлоеи разделаш. Дика вIаштIехьаьлакхха яр Чехова цIерагIча библиотека книжни выставка, республикански халкъа творчества ЦIен коллективо кийчъяь Нохч - ГIалгIайчен профессионально самодеятельни художникий произведенией выставкаш.

Дукха везаенн дийнахь цу выставкашка хьожачарна.

Магнитофонни ленте тIа хIаьнахь къахьегамхоашта хоза хетош дахь Бьалбосска - Кашкош халкъий тайп-тайпара иллеши ашареши хаийтар автоклубай болхлоша. Колхозхошта юкъе массови болх дIабахьар, лекха керда журналаши газеташи кхачийтар хIаранега, шоаш кхачъяьхьача къахьегама хетокаш, «Молнеш» аракхийнар. Сакъердаме посадаш а кхузаш «Знание» общества республикански проблеме лектора ваш. Меиераххоа бийнача тайп-тайпарча темех йолча лекцеш боккхача боашка дахийтар къахьегамхоашта.

Кхашка балхаш лечаеш монтIиш йола гIулакх деш хилар агитпоездна баха пхьаьлагIча горбольницана лораш — Лечеиком Четверикова, стоматологически поликлиника лор Улуханова. Къахьегамхой укхазйенига хьежар уж, дика могаш бецачара дарбаш хьийхо, царна шийлаве хьехамаш лор, консультацеш чакхъьхьар, мистта кх. дI. а.

Телевизоран, радиоаппаратураш яхачарна, уж тоайта гIолла дIабахьа а ца безаш гIулакх дар бытевой хьашташ кхоачашдеча министерствой радиотелемеханика Королева. Фотографа Сердака пийга дах дерринга а заказаш кхоачашдир.

Колхозхошта онаш дахо тохаш, книжкаш, канцелярски принадлежности, кхыдеа дIахкачийтор респотребсоюза универсальни базова.

Йоккхеи сакъердамеш яр агитпоезди самодеятельни артистиш гойташ хинача концертой программаш. Уж дIахкачхачча районий художественни коллективаш а хьехтар. ТIаккха цхьана [illegible]

Геттара чIоагIа вахь хилар концерта дахьа гIулакха Сунженски района къахьегамхой. Гаьнарча поташка, масала, Алхасте, Арште, Мужичий хилар агитпоезд. Нахах хьалйиккхулар цу юргашкара клубаш. Массане а безаш бар хьваьшц залуиги, цар концерташка хьажа.

Цу тайпара дика чакхдаьлар Назрани района Жайрахе, Ольгете, Кьули баьдча кадацара вIашагIкхетараш а.

[illegible]

КНИЖКА—НАХА ЮКЪЕ

Книжка сагъ луш бош пайда мел бокхха йе дика кхетаду Ведена района дукхахча библиотекай болхлоша. Цулухха шоаш беча балха керттерзар цар ду керхI аьнна наха юкъе шахулла дукхагIа литература дIа-юха доаржадар. Бакъдар аьтча, из цар дика вIаштIехьа а доал.

Дукха а художественни литература наха дIадоаийттар дукхе библиотекаркаш чакхйоха мероприятеш. Уж ухьшт нетте хьагуа а беш цхьаннаолча книжкаех лаьца тайп-тайпара беседаш ю, сакъердаме отрывкаш еш, доьшара конференцеш чакхйоах.

Цу тайпарча мероприятеш книжкашара безам раблавакх. Цох пайда болл дешархашта а библиотекарашка цIенаш а. ХIана хьалч библиотекара книжкаш кхузьдарам дукхагIа ухх.

Дика болх беш хиларца районе меттелла лерригача республике а бовзаш Дарго яхача юртарча библиотека заведующий [illegible] Атраил. Мехкетински юртарча библиотека заведующий Агаширзоева Тамара, Гуни яхача юртарча библиотека библиотекарь Абдулхаджиева Зумрат, дукха кхыбараш а. Даьра вай мел дийца цхьа метта дарча кхэргIоадаш да.

Хаьттам ма бан дьнна, гIаш гана эиъ бе безар аьлча бIу ца къовдаеш болх уж тIеиа а къахьегама а шиналинашта, къабенъярча леша книжка а кийеi газеташ тIара а журналаш тIара а шоаш дийша сакъердаме хIамаш душ, дурен хаlаъашта юкъера хьалаш а вай цеххи дерзалараш а дIаалоадийт, дукха кхы дIало а.

Шоай дика опыт кхычарна дIабовзийт цу районе лошагIа зоархIача библиотекашка къахьегачар. Цхьаъ наха бола бе бола ца беначарна цеварта могаш дола вер къестал ду, пайдане хьехарам ду. Цулуха массагIа дола дика гIулакхаш дукхаш хила цу библиотекарий цIи ца йоаххаш Iац районе.

Къаьстта дукха болх ба хIана, юртбоахама къахьегамхоша кхашкара балхаш юча хана, библиотекарий бе безар. Цига дика хьехаьаш гайт юь. Агаширзоевас, Тамбова, Абтулкадыровас. Цулухь уттабу уж кхычарна хьехахаш.

Х. ЮНЬИЕВ,
Ведена района культура отдела инспектор.

Доазол дехьара

КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ КЪАХЬЕГАМА ФРАНЦЕ

ПАРИЖ, 30 май. (ТАСС). Предпринимателаши правительствои ена гIойленаш вIалла а кхоачанбенаш яц, забастовка дIахо еш латт, йоах укхаза кепатеха араьнахача, укх тIаххьарча денашка берригача мехка хиннача митингийн собранейн итогаш еш йолча Еррига хьалхарча къахьегама конфедераце заявлене тIа.

Берригача халкъе юкъарча забастовкаца цхьана шериуш латт демократически секте халкъа правительства вIашагIйоллара тIехьаре болаш. Берригача мехка вIашагIъекхача тайп-тайпара политически уйлаш йола нах чуэзацача бIаьш йолча «халкъаахача гIулакхий комитеташа» тIехьех тIерча режима дукъала лоаттабеча къовсаме деррига [illegible] низий цхьоагIа хилийтара.

Французски коммунистически парте инициативагIа Парижа вIашагIъекхийтар ФКП а демократически социалистически зорьдехьарча низий федераце а делегацеш. Французски коммунистий партеи дIахьехаш ФКП Генеральни секретаре Вальдек Роше вIашагIкхетаме массехк сахьат хьалхагIа Франце Пресса агентстваге еча заявлене тIа. «Халкъа хьаштонаш [illegible] — из латт, [illegible] [illegible] правительство [illegible] программа [illegible]».

[illegible] политика, [illegible] Франце [illegible] ФКП Генеральни секретарь.

РАДИОИ ТЕЛЕВИДЕНЕИ ГIОЛЛА ДЕ ГОЛЛА ДАЬ КЪАМАЬЛ

ПАРИЖ, 30 май. (ТАСС). Франце президента кхараза де Голли гаьан хьаккхийкадир нахчахьалкхенна керте латтачуи посте ше виса а ший песте премьер - министр вита а хьана ше согласи баь хилар.

ФРАНЦЕ КЪАМАН СОБРАНИ ДЕНХАРЕХ МУКЪАЯЛИЙТАЙ

ПАРИЖ. 30 май. (ТАСС). Премьер министра Ж. Помпиду правительствени деклараци йоашва гулъеш Франце Къаман собране ткъаваьра [illegible] минут мара хилаза.

Правительствена кепе даттача къамаъл де чеш [illegible] тIаккха Къаман собране председателя Iалийнар палата шиш денъарех мукъалоалийташ хиларах хола декрет, цул тIехьагIа ше-шоай шабаха дIа юха къастизга мара кхы де хIаьд дисадаь депутаташта.

КАРАЧИ (Пакистан). Советски геттара ниисе приборами аппаратураш пакистански фирмашин пачхьалкхен организацешин дIабоазийта лелргIа я «Машприборинторга» В/О вIашагIъелла советски приборийи аппаратурайи вьрхIа йола выставка.

Зоаршу пакистанцаш ух выставке: укхаза хьа фирмай, Iилмантехнически учрежденей, специалистий оаламаш, вешта радио, телевидени, фотоаппаратураш оазари.

Выставка советски экспонатий [illegible] массазе а кхоет хьалйиза хул.

Сурта тIа: выставкан хьожаро нах.

ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪА ЛОIАМА ДУХЬАЛА

БОНН, 30 май. (ТАСС). Дукхача наха духьале ешше а малхбузен германски парламент селхан чрезвычайни законодательства проект юкхера в поща йоаллар. Цо ФРГ-е тотальни милитаризаценех демократически паргIатонех юханисараш дIадахарам никъ мукъабоаких. Хьехаер за хIанз лолаш долча конституцеца меттел мехка тIема диктатура режимии полицейски произволи оттаргга буга законопаложенеш хулийтара.

Бонниски бундестага цIеношта цаьр на гарга гIоларча кварталаштей гатессаб чIоагIъяьча полице паридаша. «Халкъе хержарам» кхер духьале кхайкаара демонстрацех. Кийчча латт хий деттаргаш аьша решетгий барьераш. Рейнски столице заьрхIа тIаааа мотеризованни дивизий полице боккхий [illegible] бундестага гаьна йоаццаш дIаеталай.

Малхбузен Германе ерригача вайхоашкара хоашаш ух цига чрезвычайни законашта духьала духьале кхайкаара забастовкаш, митингаш, демонстрацеш хилара хьаккъьа. Царна юкъе дакъа лоац боаллоша, студенташа, гIудакхерча наха, профессораша, искусства деятелаша. Цар бундестага депутаташкара дIадех литаторски законаш тIаьца цатугаш лутмага.

ИРАКЕ ШПИОНАШТА ЯЬ СУД

БАГДАД, 30 май. (ТАСС). Израиля США-ием болх беш хинна шпионски организаци гучаьнккхай Ираке.

Шпионски организаце членаш судо тайп - тайпара ханаш а теха набахта боахкабе судаш яьй.

БУНДЕСТАГО ЧРЕЗВЫЧАЙНИ ЗАКОНАШ ТIАНИЙЦАД

БОНН, 30 май. (ТАСС). Тахан малхбузен германски бундестага дукхагIча гологашца, кхоалагIа — тIеххьара ешаш юххера а къоабаль хьй мехка чрезвычайни хьал оттадар дIакхайкаде «боньее лорд» ху лийтаи йолча «чрезвычайни конституце» проект.

КАСПИЙСКИ ФОРДА БУХ ТIА

гIойла гIоргъа Серебровскеш цIерагIча мехкаьтта промыслови управлене йилла йолаь кердача газопровода трасса. 22 километр бIаьхача болата кхьке форда кIал дукха а кхотаенна газ йоаллй Банка Макарова яха моттиг метериаша вIашагIъовзарга, яхаш, Бакура хоам бу ТАСС-а корреспондента.

Ткъь итт (шу да Банки Макарова юххерча ди вIалкарча хоттаи кузьмина районе (Бакугара 30 километр къулбеха) лаьттан чехаш тоххам латта, цуьох хьиа [illegible] керла переключателий майлах укала вIи а. Тоаххаме теши майла доллашеда а «Азморнефтьразведка» трестерча мастерий Н. Артюхинея, М. Нагиевея бригада евьахьаа а йоалаш бурув техаш укхаза духхьашха газ гучаьнккхеча скважинага. Цо кIеж техай, дийнахьа буга 350 эзар кубометр газ бIаь тонн конденсати а телаш.

Укх шера Банка Макарова акваторе тIа кхы а кхоь тоххама скважина йоаикхага лаьрхIад.

СОЦИАЛИЗМА МЕХКИЙ АГЕНТСТВАЙ ТЕЛЕГРАММАШ

КОММУНИСТИЙ ПАРТЕ

ВАРШАВА. (АПН корр.). Халкъа Польша коммунисташ а беррига къахьегамхой а чIоагIа къахьегамеч политически хьинар айденнача хьале кийчлуш ба Польски вIашагIтехача болхлой парте V съезда. ХIанз парте мутIаравшка ба ши миллион совегIа членаш кандидаташ. Укх шера хьалхарча цхьь бетта партечленалла хьайнав 43 эзар 371 кандидат, цар дакъе 33 эзар гаргга болхлой ба, 8 эзар ахархой а. Керда хьаийбаьчех 45,8 процент 25 шерага кхаччаца за ньима кагирхой ба, царех [illegible] социалистически кагирхой Союзен юрташкарча кагирхой Союзен членаш а болаш.

Укх тIехьарча денош бIаьш болча Варшав, болхлоша, техникаша, инженераша, журналисташа [illegible] цIерагIча тийнай шоаш парте дIа эцар дехаш.

Катовицки воеводства партийни организацешка, часала, алхха пхьа беттa а ший мутIарашка дIайийнав 1500 гаргга саг. Царех 65 процент хиина ца Iераш болхлой ба. В. И. Ленина цIерагIча металлургически комбинате укх тIехьарча хана ПОРП членашла вола 50 кандидат дIайийнав. Уж керттерча дакъе доаккхий къахьегама толамаш лаьхаи общественни аахара юкъе хьинаре дакъа дуцеш болхлой ба. Цу комбината партоерганизацеца 6.750 советIа коммунисташ ба, хIаьта цу атара йоаккхагIа йола заводской ПОРП организаци а я.

БОЛГАРСКИ IИЛМАХОША — МЕХАНИЗАТОРАШТА

СОФИЯ. (АПН - София - Пресс). Профессор М. Герасимов керте а волаш йолча болгарски Iилмаш болхлой группа ЛаккагIарча химико-технологически институте хьадаь «ВХТИ-Болгари» яха геттара дика машинашта дьекха дьетта. Цуннт дукхагIахьа а пайда юйе йиш хургья, цо машиннйи механизацийи эффективность лаккъергья.

Дукха ха йоалаш цу институте вIаштIехьъаьккхай кхы шиш тайпарча машинашта хьекхача «Варна-ЧК» яхача хьаттан, хIаьта миттa метала мукх ца дуийтача углероподнии технически цIенн сестIа. ХIаьaнедьа а дукхача механизкарча фирмай уйла тIаймйдай цу вещества.

АЬШИ ДУКХАГIА ХУРГДА

ПРАГА. (АПН-Прагопресс). Йоахаза электростанцешеш йоахала централизни кIор боагабьчул тIаьхьагIа дукха йоакъ аракхувс. Цо гонахьара моттиг бIехьаь. «Шахтопроектерчен» минералини бедела Институтерчен чехословацки Iилманхоий вIаштIехьаьккхай дIаьккхувсача Iовкъарах дьши хьаданаххара методика. Цо ш къаьстта дочча хьалашка йоаганьчул тIехьагIа Iовкъарала юхдуе миштъеш итт процент хиина ца Iеш метала доаьла каиниелт.

Юхьаьна заьча доархIамашка дилача, ЧССР йоахала станцешка Iовкъарах итташ эзараш тоннаш аьшн диккха йиш я.

МОНГОЛЕ КЕРДА ГIИШЛОШ

УЛАН-БАТОР. (АПН-МОНЦАМЭ). Керда йоккха дуаха комбинат хьаьлъ Улан-Баторе. ГIишло хьалъеча йоккхача найда тIа бIаргаго йиш в билении кранаш, машинаш. Iуйрийна а дийнаьхьа а совцаш дан электромоторашеи лебедкашеи ху тоташ. ГIишло хьалъь ала йоала. Хьальъ хьнаяча корпусашка чура болхаш деш, оборудовани дIахуттеш латт. Укх гаргахьарча денешка хьаьйолча производствени цетаца аттара хьалхара продукци хургья.

ХIаиарча канарча оборудоваш, Советски Союзе воакъестаа а, ший, кийчъеш латт столични камвольни фабрика. Мокранадц алуча тIехьагIа производственни [illegible] дукхагIа продукци араяккхаргья.

Монгольски гIишлошъераша вархI укх шера хьал а ца 170 совгIа промышленни а культурно-бытевой а объект дIалуга. Уж сооткарчуд дукха кIана ца оашнет цеха дукхагIа я.

КЕРДА [illegible] СЕГАЛУ

БЕЛГРАД. (АПН-ТАНЮГ). ДеIагIхаш латт Югославе энергетикаш. ХIаназекъа а болх бе йоалдийтай боккха ший бола «Йаланица», «Глова Зете», «Драво» яха ГЭС: «Тузла», «Плевиня», «Косово» яха йоахала [illegible]. Хьалъеш латт кхы а 20 ГЭС. Царех этадра йоккхагIе — Дунай тIарча хьинъ кхашаларашта юххерча «Джердап» яхача шера керте 11 миллиард киловатт-сахьат гаргга электроэнергия тергья.

Дукха за йоаццаш горда Дубровника юхе эксплуатаце дIатонай «Требишница» яха Гидроэлектростанца. Укхаза хьалъьай нопа этада йоккхагIа йола «Гранчарево» яха плотина. Йоза хий саца а дах, цо хьалкхийтаб 300 миллион кубометр хий чуэзаз Iан. Объемага [illegible] мехха мел дола Iаьнаш массеа ба ца.

Эгара кьаналаро доьл.

Ю. Бебаница фотоэтюд.

ИРАЗ ДАРАШ

Бераш. Ца я лаьттан тӀа мел хӀахача деррнгача халкъий кхоане. Вай деррига вахар сийрдадовхарац уж да. Шеррa-шере кхаш хьалхарча дийнахь дунен прогрессивни общественносте леаду бераш лорадара Деррнгдунен Ди.

Тахан белгалдаккха безам боцу гӀа советски общество мел терко ю хьона тӀехье уназцӀена йолаш, цна болаш, массе сагӀорахьара цергӀаена. Даьхенна мутӀахьа йолаш хьалхехера. Кхьестта теркам тӀабохийт вайнига зеша хаха ца йолацача бераштa кхетам балара.

ГорОНО туйоэгӀача № 58 йолча берий беша деррига 92 бер да. Царех цхьадараш зийнахь а буса укхаза Ӏеш да. Цз теттара дика да схелни балхашка болча хьштен ноаношнен.

Цигарча берий вахар сакъердаме хилийтара мел аша хьелащ ца берий беша вӀаштӀехьдахь. Ма дукха а эш-ях бера. Цаоца болх бераша мара из мазарра дика кхета а дергаш. Цхьабакъда, балха дика опыт йолча Мехтиева СаӀадалий Асяс кулгаллеча № 58 йолча беша барт тайначa коллектива дика вӀаштӀехьдоза бераштa дерттӀа кхетам бала, царна доагӀиош дола гӀулакх де.

Шоашта хьалхашна латта декхараш дика кхетадеща уж кхочушдаре шоай низ кхо ца беши я укхаза кьахьега коллектив. Шоай гӀулакх дика довзаш, говза специалисташ ба юкъерча группа воспитательница Висерова Тамара Яковлевна, йоккхагӀча группа кулгалхо Кильжинова Людмила Борисовна.

Еррагача коллективe белгалъьина дика болхло я Фомина Антонина Михайловна. «Цуна тӀадилла моллагӀа гӀулакх тешшаме чакхдерзийлараx шек хила а везаш. кхош тешад ху цуниа беша заведующе.

КӀезига къахьегаш беша коллективо зӀамигача граждании вахар сакъердамегӀа хилийтара. Цу хьакъехьа дукхаеи сакъердамен мероприятеш чакхйоах цао. Масала, ден-дениа чакхйоахача тайп-тайпарча занятешка хӀама теркалдергдолча. хӀамах сакхувергдолча уйлаиа хьалкхеду бераш.

КӀоарга чулоацам болаш, методически нийса йолаш хул хӀара занятеш. Уж я беседаш, массаниа хӀалоза ху дешараш, прогулкаш, ловзараш, иштта кх. кх. дӀ. а.

Теттара ваьла хул бераш шоашта хьувкхача кинофильмашта. Дика чакхъоал музыкальни занятеш. Цига бераштa кхлеш Ӏоамаду музыкальни инструментах йовзийт.

Бокмхача ловрхӀаме ца цхьа хӀама. Нагахьа сакиа бера дика сурт дилле, илли але, халхадала ховлга шоаш зийча цуни къахьеттa занятеш ю воспитателаша. Цу гӀулакхо хьакегӀа дергӀойлалаю бера дика самал.

Цхьакха я ахна зӀалезаш цу беша бераша республика. а цуи доазол арахьарча хозача моттигашка са ца лоӀаш. ХӀанз шоашагӀа шоай бераш а нийча ГӀаьржача форда йигте яха хийчлуш а ба коллектив. 13-ча июне деиз август бутт махьеххччалиа цига хурга уж.

Иштта йоаьхо ю шоай берий № 58 йолча беша коллектива. «Цаоиа мел эшар хилийтара ткоай низ кхоачар дергда оаха», йоах берий беша заведующе Мехтиевас.

А. ЦИЦКИЕВА.

МАШАР, БЕРИЙ ИРАЗ ЛОРАДЕРГДА

ЦХЬОАЛАГӀЧА июне тахьесталагӀа белгалдоккх прогрессивни общественносто бераш лорадара Дунен халкъашта юкъера Ди. Цаха хьадех планета хьалх долча миӀнгие бераштa сатийна дика, догӀаахь, дешa йиш хилийтар, хьона сивош тӀеза алаита, моцалга, лазарашка хӀалак ца дайтар.

ООН Генеральни Ассамблея 1959 шерахьа я тӀаийнай бера бокъоний Декларации. Декларацие торжественно зӀамхайкадаьл дунен деррнгача берий социальни Ӏалашон рузаьаех цайда нийсe, образовани яккха, эксплуатацех лорадеш хила, халкъашта юкъерча доттагӀала уйла а йолаш кхоедеш хила бокъо йолга.

Декларации тӀаийцӀча гӀоне ткъалх шу дӀадахад, цхьабакъда, лаьттан тӀарча миллионаш долча бераштa уж бокъонаш хӀанз в чакхъьккац.

Кхачан дешашта йолча ООН Организаци (ФАО) даннешка диллача, планета деррнгача берий кхаь даькъах ши дакъа моцал йолаши меца лелаши да. Даьча берех кхаш хинна ца Ӏеш хараш ши шу халалехьа доош дола мехкаш да. Бераш ткхов - кӀийле, медицински новкъостал доацаш да, уж моцала дов. Безамe яц дийна дусарий кхел а. Дукхача колониальни мехкашка кагийча [illegible] къизагӀча тайпара эксплуатаци ю. Миллионаш вола бераш образовани а ца йоакхташ кхув, царна культурага йола никъ бийхкаб, царна де ховргар, цар дешал хьагуча ца доалаш хус. ЮНЕСКО даннешка диллача дунен тӀарча деррнгача дешa дагӀа ца йолча берех кхаш йоазув - дешар ца хеш да. Азе, Африка, Латински Америка мехкашка хӀара 10 сагах 9 йоазув - дешар ца хеш ва. Анголен Мозамбикен балача пахах 99 процент бараш е дешa а е ядe а ца хош ба.

БЕРАШ дукхадезаро дегаш хьест беррнгача тешамеча махкх. Цхьабакъда, Ӏаьдал халкъа каре долча социалистически мехкашка мара цу тайпара бераш дукхадезар пачхальлкхено халдена берий йоахо ен хиларца хьагучадуш.

Советски мехка къона тӀехье деррнгача халкъо йоахо а терко а еш я. СССР-е хьаьлй дукхха а берий медицински учреждеш — консультацеш, поликлиникаш, больницаш, санатореш, хьунашкара школаш. Цаьнен берен уназцӀено дераю 36 эзар лоро - акушеро, 73 эзар сагӀа болча лоралоро - педиатраш, бӀаьш эзараш болча фельдшераш, медицински сестраш.

Берий бешанашкен ясленен кхедеш пйс миллион гарта бераш да. 1970 шу чаккхоналлаш школал хьалхагӀарча берий учреждеии йиш хургьа 12 миллион сагӀа бераш дӀачузза.

Советски мехко кхеш уназцӀеначa, дешал дахча, массе а сагӀара дегӀабаьххача граждаиий тӀехье. Шерра шера 16 миллион гарта болча пионераш дешархошен ахкарa каникулаш чакхйоах городен арахьарча пионерски лагерашка,

Людмила БАЛАХОВСКАЯ,
советски кхалнаькха комитето секретарь.

туристски базашка, санатореша, дачашка. Берий здравницаш яй ГӀаьржача, Азовски, Балтийски фордий берий йистошка, Крыме, Кавказе, Закарпатье, СибарегӀен, Дальний Востока, Подмосковья хозача моттигашка. Бераш уназцӀена хилийтарга алха пачхальлкхено ухийтача ахчах хӀанз 3,5 миллиард сом хул.

—Советски мехко беза хьаьний сайна тӀаийду тайп-тайпарча халкъий бераш. Крымен Кавказен ГӀаьржача форда берда йистошка ядача «Артек», «Орлёнок» яхача пионерски лагерашка салоӀ доаоел дехьарча мехкашкарча эзараш долча бераша.

СССР-е деррига бераш деша даглa. Школьни парташ тӀа — 50 миллион кӀаьнки ӀиӀигта. 1970 шера Советски Союзе юкъедоалаш ду массане а юкъера образовани йоахийта. Бераштa 22 эзар школа кхоачаргья. Школашкен берий школал хьалхагӀарча учреждениеш ухийтача ахчах миллиардаш соматш хул.

Дог гӀоза, духовни дӀаьхий да советски берий дуне. Царна еррига тoронаш еннай деша, пайдана а уназцӀена а садаӀа. Царна эшараш Ӏалаиаду бӀаьш йолча пионерий дворецаши цӀенош, театраша, библиотекаша, стадионаша, художественни студеша, музыкальни школаша, къоначa техникий, туристий, юннатий станцеша. Ӏаламате йоккхий тиражаш а йолаш мехка арадуд берий книжкаш, журналаш, газеташ.

Доазал дехьарча Советски Союза доттагӀашна вай берех «привилегированни класс» оал. Ма дахча беса оал-ях! Цо боаьцца хьаькха пачхальлкхено, еррнгача советски общество берий йоахо иишта ю, йоахийт социалистически строй бокъала а йола гуманизм, из строй йолча я а яц е хила йиш а яц цхьадолча бераштa вокхарча зe а хулийташ йола е расови а, е социальни а, е боахаш а хьакъехьара привилегеш.

Советски наха из бокъо а йолаш дикахал ду дунен тӀа эгара хьалхарча социалистически мехках деррнгача берий ираз дахе хилараш.

ХӀАНЗ беррига дог-уйла цӀена доза цах сагота ба бераш дагадоахкаш. США империалисташа Вьетнаме беча бӀехача тӀемо, Конгорча, Анголерча рассистий колониальни политико эгара хьалхагӀа а бераш балийт уттаду.

Дунен общественносто зӀаалоа духьало кхайнаю американски агрессорашта духьала, цар беххa вьетнамски берий цӀий ӀоӀенаш хилараx. Дог-уйла цӀена долча наха хоадаш бехлаш хьанех США хьем боацпаш сиха ДРВ городанеш юрташтен оакхарий хьисане къаза бомбаш еттаза соцадар, Къулбехьен Вьетнамера шоай бӀу дӀабаккхар.

Укх шера бераш лорадара Дунен халкъашта юкъера Ди белгалдоаккх кхалнаькха Деррнгдуиен Конгресс хилазаха хьанда, из хургьа Финляндие столице— Хельсинке. ХӀара бера уназцӀена процессе махар Ӏалашдар, хӀаранена образовани хлар, бераш тӀемах лорадар — иий конгресса кийча еш денолка цу тайпара тӀахьеха а болаш планета махага кхийкарал ду кхалнаькха Дунен халкъашта юкъерча Демократически Федерацe.

Интернациональни доттагӀалон гуманизман уйла а йолаш, советски кхалнаха дӀанхайкаду йоккха долча вьетнамски халкъьда солидарность хилар. СССР-е пӀанагӀьелий лаьрхӀа Вьетнама новкъостал дара фонд. Советски Союза къахьегамхоша вьетнамски къагнахан бераштен сагӀатаи гулду. Медикаменташ, кӀадаш, кхачни продукташ, баракъаш, йоазош а школьни а хӀамаш тӀайола кемаш хӀаух тӀем тӀа латтача Вьетнама берий йистошка.

Советски мехко дикха новкъостал лоаттаду Африка, Азе, Латински Америка бераштa.

Тахан машар бахьанера, берий ираз бахьанера къовсам — хӀанзарча ханарча зоархӀамегӀарох дола цхьа декхар да. Цо дӀадих еррнгача дунен общественносто тӀаухйта низаш кхотадениа хилар. Къона тӀехье дунен кердача тӀема кхерамах, моцалах къизагӀа лорве хьалъуитт миллионаш боли машар, ираз бахьанера! боде тӀаетторгӀоадш бераш бахьанера къовсалдой.

(АПН).

СОВЕТСКИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНО—БЕРАШТА

СССР-е наьнен берен уназцӀена лораю 34 эзар лоро-акушеро, 73 эзар сагӀча лоро-педиатора, бӀаьш эзараш болча фельдшераша, акушеркаша, медицински сестраша.

ЧӀоагӀа уйла тӀайолийт дешархошта медицински гӀуллакх дара. Школашкарча лорашен медицински сестрашен лазарашта духьала мехий детт, бераш физически уназцӀена доаш дегӀадоагӀаргдола гӀуллакх ду, школерча санитарно - гигиенически хьалашка хьеж.

* * *

Довнай да ахьки сарахийне хулйраш саие долча, хьалха зайраш берий сиюош дӀаизуллаш хинийе лазаращта лоаттабеча къовсама советски медикашта кердӀдашна хӀамаш. СССР-е дӀадаькхад оспе, холера, чума, зулалера тифаш. ЦӀенди хӀанз дахькхадоц вьнна дӀадаьхкхад полиомиелит. Профилактика лелаер бахьен долаш хьалхарчул аттагӀа хул берий инфекционни лазараш.

* * *

ХӀара шера 4,5 миллион гарга бер ду СССР-е, хӀаьта 37 процент къона граждаиаш бу кӀел дах ирха а кхы дукхагӀа а бераш долаш болча неканаш. Дукха бераш долча нохошта пачхальлкхено новкъостел ду. Дешан бер а долаш, кхоалагӀа бер дача а хӀара цул тӀехьагӀа бер массаза ду цхьарз пачхальлкхено пособи ш кхалсага, хӀаьта икха бера нанас дӀадачье бера Ӏаре бетт-бетта пособи тал.

Дукха бераш долча цхьачен наноша пособеш телерта, берагӀа хилар бераш дарак телача пособешка, бераштa гӀулакх даро хӀара шера пачхальлкхено дӀаухийта ахча цхьа миллиард сом сагӀа да.

* * *

Шоазтие нт шу хьакагӀа В. И. Ленина кутг ездаьча Советски ГӀайле декратаца къунагӀара массах шоаӀа сӀешагӀвенар хьакегамлой берий уназцӀено «ПоагӀьара. ХӀанз СССР-е а къунагӀара берий 1.100 санаторий. ВӀаьлагӀьлий 11 эзар сагӀа пионерски лагереш. Берий лоренча моттигашка хӀара шера ахка доккх 16 миллион совнгӀча бера. «Пионерски республикаши яхай Крыме, Прибалтике, Кавказе. Кхьестте пионерски лагераш хьалъьй ГӀаьржача форда йистаца Заполярьеи Юстарча Къилбаседен берешта.

ЦИФРАШИ БАКЪДАРАШИ

* * *

Берий здравницаш хӀара шера хьалъю СССР-е. Кастте профсоюзий чотах советски бераштa санатори лагераш хьаеллергьа ГӀаьржача форда йисте — Анапе 6 эзар моттиг йолаш Евпаторе 7 эзар моттиг йолаш. Уж здравницаш бӀарччеча шера бол беш хургьа.

* * *

Берий бешанашка, ясленашка, пионерски лагерашка бераштa гӀуллакх дерго пачхальлкхено хӀара шера дӀадохийт кхоьм ехи миллиард сом сагӀа. Цу гӀулакхашца дода вехe къьевц пачхальлкхен бюджетера а хӀаьта иштта кооперативни, профсоюзни, къьна общественни организацех предприятей, колхозий фондашкара а.

* * *

Советски берий мукъагӀа 'а йиь эзар кӀаие яц еьне йоле пионерий дворецаш цӀен, къонача техникий 400 гӀрга станци, къоначa натуралистий 300 станци, 200 экскурсионно-туристски станци. Берий шоай да театраш, библиотекаш, музыкальни школаш, паркаш бешамаш, стадиенаш, берий машенаш.

* * *

ХӀара шера Советски Союзе бераштa арахецача книгий тираж 1.250.000.000 экземпляр я. Прессе шоай я советски берий. Йоккхийча тиражашца арадуш берий журналаш газеташ. ХӀанз «Пионерски правда» долаш 8 миллион сагӀа бер да. «Берий литература» издательство — дунен тӀа эгара йоккхагӀа я, цо шере арахец 4000 сагӀа цӀерий йола книжкаш.

* * *

Советски Ӏаьдал дӀаннача хьалхарча шеранна дахкар а дах тӀадаинадер пачхьалцара образовани йолашкахьа. ХӀанз — берий шера всеобуч, хӀаьта 1970 шерале дахкар а дах тӀадакхадах массанега а чакхйоахийтаргьа юкъера образовани. Керда хьаргьа 22 эзар школа. Школашки дешадаза за йоацача берий учреждения [illegible] 8 миллиард сом.

* * *

Советски пачхальлкхено долаш йола ду берашта уназцӀена, дийна, хьалхагӀа дуидийлена, Дальни шероташ, Коммунистически партеш гӀуллакх дуйӀальш делаш, цар общество хьалхаро хьалхаро хургда тайпара хьалхадалар.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

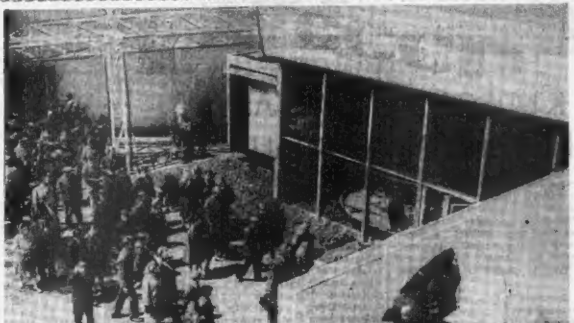

МОСКВА. «Коммунальни бытовойн оборудовани — «Интербытомаш-68» яха дунен халкъашта юкъера выставка.

Сурта тӀа: Советски Союза павильоне чуоалача.

В. Буданин
Б. Трепетовен сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀаьнен Грознен беллаш а йоацаш, хувцадуш мехкаш хургьа, малхбоалехьара цхьерча кхаьтгӀа а бохаш тӀамха гӀаьнахьа а хьнахаш мух хургба, къилбаседерча районашка чӀоагӀа мух хьокхаргба, 17—22 градус йӀовхал хургьа.

2-ча 3-ча июне нохагӀа хана кӀазег - дукха мерхаш хургьа, тӀахьарча хана цхьайолча моттигашка позацача хана догӀаш дахаргда, дихьувхьаргда Метеостанци.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» ЦӀАЬКХА А ЙИШАР

30-гӀча мае С. Орджоникидзе цӀерагӀча сталоне лайзар Астраханера «Волгарен» «Терекен» футболисташ.

Матч дӀайолалушше а гуш дар территориальни сонле фусам - даьшха йолга. Бакъда, цунах пайда ца магадаар «Терека» футболисташта. Хьалхарча тайме счет хьелла магаждар хьаьний форвардашта я.

СалеӀачул тӀехьагӀа дикагӀа ловзабелар «Волгара» футболисташ.

79-ча минуте счет хьайийллар астраханца Фусова. «Терек» защитника бехкагӀа шоллагӀа бургаш чутехар «Волгара» форвардас Банкова. Бакъда, из чутеха минута ялалехьа штрафнойра бургац чутоx «Терека» футболиста А. Морозова. Иштта счет 1:2 йолаш «Терек» цӀаькха а йишар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

1-ча июне

В. И. Ленина цӀерагӀара майда

19 сахьат дальча 21 сахьат даллалца — гарнизона тӀема часта духовой оркестра концерт. 21 сахьат дальча деиз 22 сахьат даллалца — хронико-документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цӀерагӀара культуран салаӀарен парк

Бераш лорадара дунен халкъашта юкъерча Дениа хетабаь сакъердам.

14 сахьат дальча дешара павильоне — бераша лахкаьча суртий выставка, 14 сахьати 30 минути дальча—пионерски клией концерт. 16 сахьат дальча музыкальни раковине — пионерийи дешархойи Дворена техникий театра спектакль. 20 сахьат дальча химикий культуре ЦӀеии № 22 йолча школайи художественни самодеятельноста концерт. Цу хана кинолекторе хьокхаргда бераш лорадара дунен халкъашта юкъерча Дениа хетадаь фильмаш. Халхара майдe — халхарий сайре.

«Красный молот» завода культура ЦӀа

17 сахьат дальча—«Дика салаӀар—кьалзегама хьинар айдалар» яхача темах Деловая, Моздокская, Красноармейская, Коммунистическая улицай цӀей.

Н. К. Крупская цӀерагӀара культура Дворец

10 сахьат дальча — Дворена парке бераш лорадара Дунен халкъашта юкъерча Дениа хетабаь «Даим машар хилба лаьттан тӀа» яха цӀей. 19 сахьат дальча — Ленински дешараш. Кинолекторе — «Советски пачхальлкхен арахьарча политика Ленински принципаш» яхача темах лекци. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетадаь кинофильмаш хьокхаргда. 18 сахьат дальча — ахканарча кинотеатре Грозненски района художественни самодеятельноста концерт.

Пролетбата цӀерагӀара культура ЦӀа

17 сахьат дальча — № 3 йолча берий музыкальни школа творчески отчет. 20 сахьат дальча — халхарий сайре.

В. И. Ленина цӀерагӀара культура Дворец

17 сахьат дальча йоккхача зале — берий балета «Дюймовочка» яха спектакль. 19 сахьат дальча Зелени театре — Ленински дешараш. «Ильича образ — кино» яха лекци. 12 сахьат дальча деиз бодх беш я аттракционий городок.

2-ча июне

В. И. Ленина цӀерагӀара майда

19 сахьат дальча деиз 21 сахьат даллалца гарнизона тӀема часта духовой оркестра концерт. Цул тӀехьагӀа 22 сахьат даллалца хронико-документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цӀерагӀара культуран салаӀарен парк

19 сахьати 30 минути дальча Зелени театре — Старопромысловски районе КИМ-а цӀерагӀча клуба художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат дальча кинолекторе — «Советски театра гонзанчаш» яхача темах кинофестиваль. Цу хана халхарий майде халхара сайре хургья. 16 сахьат дальча — «Дийнахьара кердадараш» яха радиожурнал.

«Красный молот» завода культура ЦӀа

14 сахьат дальча — кинолекторе В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетадаь кинофильмаш хьокхаргда. 20 сахьат дальча — ахканарча беша — кагирхой сайре.

Консервни завода клуб

19 сахьат дальча — «Зуламаш лерашта духьалара къовсам чӀоагӀбарах» яха лекци. 20 сахьат дальча — Старопромысловски района 15-ча участка клуба художественни самодеятельноста концерт.

Н. К. Крупская цӀерагӀара культура Дворец

19 сахьат дальча — ахканарча кинотеатре «Дозорные партизаны» яха устный журнах. Документальни кинофильмаш хьокхаргда. 17 сахьат дальча Дворена парке — уназцӀенан лекторий.

С. М. Кирова цӀерагӀара культура Дворец

10 сахьат дальча — № 6 йолча берий музыкальни школа отчетни концерт.

М. Горькии цӀерагӀара клуб

Іуйренна 10 сахьат дальча деиз 23 сахьат даллалца «БӀаьшерешка ма йойла хьа сийле, кхалсаг-нана!» яха Иванова цӀерагӀарча городоне бахьанахьа ЦӀей ЙоккхeI сакъердамеи а цуи программа. Бодх беш хургья берий площадка, книжни киоск, барзкъаш хьодовха стол, берий цӀа

Пролетбата цӀерагӀара культура ЦӀа

17 сахьат дальча — «Коммунисташ — даим хьалха» яха литературни обзор. 18 сахьати 30 минути дальча—«Фуд дунен тӀа кердадар» яха устни журнал. 20 сахьат дальча — кагирхой сайре.

КИМ-а цӀерагӀара клуб

13 сахьат дальча — бераш лорадара Дунен халкъашта юкъерча Дениа хетадаь «Даим хилба малх» яхача темах берий [illegible]. 15 сахьат дальча — кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цӀерагӀара культура Дворец

10 сахьати 30 минути дальча берий утренник. 19 сахьат дальча Зелени театре — «Сийлахь-боккхача Даьхен тӀем тӀа хиччача кагирхой турпала гӀулакхаш» яха лекци. 20 сахьат дальча — халхарий сайре. 10 сахьат дальча деиз парке бодх беш аттракционий городок я.

Стадионашкеи спортивни залашкеи

1-ча июне

9 сахьат дальча деиз 12 сахьат даллалца — «Труд» ДСО хьалхара моттиг яккхара физкультурни коллективай волейболисташта юкъера яхьаш. 10 сахьат дальча — «ТӀоарска бургаш» приз яккхара Заводской района командашта юкъера яхьаш.

«Динамо» стадиов

14 сахьат дальча деиз — лёгкая атлетика многоборья республика пионерски дружиний финальни яхьаш. 17 сахьат дальча — «Динамо» педагогически институтен футбольни командашта юкъера республика хьалхара моттиг яккхара яхь. 16 сахьат дальча — республике хьалхара моттиг яккхара ДСО командашта юкъера яхьаш.

Шахматни клуб

Іуйренна 10 сахьат дальча деиз «Труд» ДСО хьалхара моттиг яккхара физкультурни коллективай шахматисташта юкъера яхьаш.

ЛадувгӀа, хьажа

РАДИО

1 июнь.

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.30)

6.30 — Нохч-ГӀалгӀайчен лаьтта юкъадерзе (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердалo» газета обзор. 8.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 8.38 — Музыка. 8.40 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала). 8.50 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.05 — «Къона тӀехье» (эрсий меттала). 16.20 — Музыка. 16.30 — «Кьонгаш» (эрсий меттала). 17.00 — «Сергожача А. Гойгова дувцар тӀа оттаьь инсценировка. 17.30 — Музыкальни передача (нохчий меттала). 18.00 — Шуна хаттаршта жоп ду. «НОТ — Юрта бахаме» (эрсий меттала). 18.10 — «Коммунист-революционер» яха С. Чахкиева очерк (гӀалгӀай меттала). 18.30 — Радиога ладугӀарий заявкех оттаду концерт. 19.00 — Москва.

ШОЛЛАГӀА ПРОГРАММА (УКВ 4,38 м.)

9.00 — «ТхьоалагӀча шерашка советски музыкальни искусство хиннарг» яха передача. 10.00 — «Ираз долаш хийла лаьттан къоаала» яха композиция. 10.37 — «Сийлахьбоккхача партена дег тӀара бершаа» яха пионерий концерт. 10.57 — [illegible] концерт. 11.46 — «Ехача хьун кӀотар» яха Б. Лаврентьева дувцар. 18.00 — «Беламе трагеди» яха радиоспектакль. 19.12 — «Оперетта туроний бал» яха эстрадно-музыкальни постановка. 21.05 — «Илли оал Ионна Архиповас» яха концерт. 21.25 — «Привратник» яха радиопостановка.

2 июнь

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.30)

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Пачхальлкхен Белорусски халкъа оркестра концерт. 8.00 — Москва. 8.20—«Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — Концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачий программа. 15.20—«Махмуда цӀерагӀа» яхача А. Айдамирова романанара отрывок (нохчий меттала). 15.40 — Музыка. 16.00 — Москва. 16.30 — Махмаев Іарбечун «Хержараш» яхача книжках йола литературни передача (эрсий меттала). 17.00 — «Къонаш» (гӀалгӀай меттала). 17.30 — «Спортивни орбита» яха радиожурнал (эрсий меттала). 18.00 — Спортсменашта йола концерт. 19.00 — Москва. 19.20 — «Мартин скрипач» яха Оффенбаха цхьан актах йола оперетта. 20.00 — Москва.

ШОЛЛАГӀА ПРОГРАММА (УКВ 4,38 м.)

9.00 — «Самукъане эшараш» яха концерт. 9.20 — Бераштa. «Кенка а кӀаьла йоле дакъа я». 10.23 — «Илли оал Чебан Тамарас» музыкальни передача. 11.00 — «Композитор Листа шун зенен» яха хьакъах 18.00 — «Маяк» халхара зал. 19.35 —«Шерлок» яха музыкальни радиоспектакль. 20.22 — Нохч-ГӀалгӀай музыка. 21.00 — «Нанна бӀере» яха радиопостановка.

3 июнь

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.30)

6.30—Нохч-ГӀалгӀайчен лаьтта лелаяркхо (гӀалгӀай меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Моэршал да хьога. баккхой Іуйре» яха передача (эрсий меттала). 7.20—Передачий программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Араногий беркаь» яха В. Виноградова очерк (эрсий меттала). 8.35 — Музыка. 8.45 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 9.20 — «Са хазаь Сир» яха радиопостановка. 10.00 — Москва. 10.05 — Нохч-ГӀалгӀай музыка концерт. 16.30 — «Сог духча моттра хьалаан» яха беседа (нохчий меттала). 16.40 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала). 17.00 — «Бахха ду юкъаралынначул тӀехьагӀа» яха концерт. 17.20 — «Политически информаци лелорга» яха беседа (гӀалгӀай меттала). 17.40 — «Шуй индустриальни молла» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва. 19.35 — Музыкальни антракт. 20.00 — СССР-е хьалхалккхара йолча футбольни матчера репортаж (Орджоникидзе цӀерагӀча стадионера трансляци). 20.15 — Вокалистийн оркестрне дола Хачатурян Арама концерт. 20.50 — Москва.

ШОЛЛАГӀА ПРОГРАММА (УКВ 4,38 м.)

9.00 — «Тха студе» яха музыкальни передача. 9.37 — П. Чайковски «Струнная серенада». 10.37 — «Цу мух йолча патӀорчуьа» яха бешната йола радиопостановка. 11.14 — «Композитор Давид Гершфельд» яха музыкальни передача. 19.00 — «Денош хьацар» яха радиоспектакль. 19.30 — Нохч-ГӀалгӀай музыка концерт (1—11-ча программа). 20.15 — «Кхь дешаь сийлахара безам» яха Прокофьева опера.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 июнь.

16.55 — Передачий программа. 16.60 — «Вахара изкъалолучин» яха дунен халкъашта юкъерча бераш лорадара Денна хетаь передача. (ЦТ). 15.30 — Бераштa доца телевизионни театр. В. Фоменкa, «Сенька Чапай» Спектаклехьара передача. (ЦТ). 16.45 — «Седкъий кхерар» яха киноочерк. 17.00 — «Сакъердаме хьакаре» Гудермесски педучилище эстрадни ансамбль. 17.35 — Аз бӀаьь шера хиннар. «1968-гӀа шу» (шоллагӀа) 18.30 — Дунен халкъашта юкъера гӀулакхаш долийтар. 19.10 — Киножурнал. 19.05 — Г. Ибсен, «Доктор Стокман» яхача телевизионни спектакла хьалхара сери. 20.25 — Передачий программа. 20.30 — «Хо» яха информационни программа. (ЦТ). 21.00 — «Художники юбилей». В. И. Васильев ваь 100 шу иа, хургья. (ЦТ). 21.15 — Иллан зехний клуб. (ЦТ). 22.15 — Литературни театр.

2 июнь.

15.00 — «Малхтега тӀа йоаьш» яха художественни фильм. 15.45 — «Экрана тӀа вай зама сага киножурнал». 15.55—«Вахара одала» яха киноочерк. 17.00 — Пионе яха минут. 17.00 — «Аз бӀаь шера хиннар». «1967-гӀа шу» (шоллагӀа). 18.00—«Эфире кхьела». «Горизонт». Ленинградерa передача (ЦТ). 19.00 — Г. Ибсен, «Доктор Стокман». Телевизионни спектакль (шоллагӀа сери). 20.15 — Бераштa йола фильм. 20.25 — «Керттера хатар» [illegible] 20.40 — Передачий программа. 20.45 — «Вокал» яха [illegible] халкъашта юкъера программа. (ЦТ). 21.30 — Музыкальни [illegible] Ленинградски театра сайре. (ЦТ).

3 июнь.

20.00 — Телевизионни передачаш [illegible] (гӀалгӀай меттала). 18.25 — «Дет увоттар» яха Ха. Осмаева [illegible] (гӀалгӀай меттала). 18.35 — ЛамагӀа [illegible] передачаш (гӀалгӀай меттала). 19.10 — «Революци цӀерагӀа» яха документальни фильм. 19.45 — Бераштa йола фильм. 20.00 — Концерт. 20.25 — Передачий программа. 22.30 — «Луо хьалхаьвиарo» яха документальни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозной, Ленина уорам, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редакторa—3-44-00; редакторa зам.—3-30-11; жаьпалла секретара—3-34-39; партийни дахарaн, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахаман отделий—3-42-30.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-39; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-30.
«Грозненский рабочий» издательства типография. Революци проспект, 7/84.
Типография изд. «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.
СФ02172. Заказ № 2032.